

Club Excursionista de Gràcia

OCTUBRE
DESEMBRE
2 0 1 0

PASSATGE MULET, 4

08006 BARCELONA

TEL: 93 237 86 59

FAX: 93 237 31 48

"MAI ENRERA"

Publicació degana de la premsa de Gràcia

Creu de Sant Jordi 1992 - Medalla d'Honor de Barcelona 2004

Butlletí social

XXVIII Any - 2a. Època, núm. 114

Fundat l'any 1922

**XI CONCERT DE PRIMAVERA
HOMENATGE A JOAN CERVERA I BATARIU**

Fotografies de Francesc Del Rei

EDITORIAL

En tornar de vacances volia dedicar aquest editorial a un tema prou important per a la nostra societat com és l'estatut i la sentència del tribunal constitucional i vaig considerar que seria convenient deixar passar un temps adient per no deixar-nos portar per la proximitat d'una sentència que no s'havia d'haver produït mai, però malauradament crec he d'anteposar per davant les persones i els amics com és en aquest cas. Sé que molts dels qui el coneixíem farem escrits i valoracions sobre la seva persona, però crec que Josep Portell es mereix aquesta consideració. Home fet a si mateix, va demostrar la seva gran capacitat de treball en tots els àmbits, però a part d'aquesta capacitat hem de destacar el seu esforç en cada moment per estar a l'alçada de les circumstàncies.

Membre del GEDE va estar actiu sempre que va poder, participant en les activitats de la secció tant en sortides a Montserrat, com en l'assistència a les projeccions de pel·lícules de la secció, però per sobre de tot, la seva indiscutible dedicació a la Travessa de muntanya Matagalls Montserrat des de les primeres edicions, coordinant la majoria de temes logístics amb el contacte amb proveïdors, repartiment de materials als diferents avituallaments, tasca que desenvolupava amb una total dedicació. Posteriorment i a proposta de la junta directiva va rebre l'encàrrec d'ocupar-se de la secretaria general de club. Activitat que inicialment va rebre amb una certa inquietud, però que va acceptar i va dedicar un esforç important per tal que la gestió interna de l'entitat funcionés de forma adient. Josep, gràcies per la teva aportació, però per sobre de tot gràcies per la teva amistat.

Dit això i tornant al tema principal, cal ressaltar que el posicionament de la junta directiva envers la situació donada per la sentència del tribunal constitucional sobre l'estatut de Catalunya, representa tot un trasbals pel que fa a la situació de la nostra identitat, la situació jurídica i com no de l'econòmica del nostre país. És difícil entendre que un estatut elaborat per membres del nostre parlament, sumat a la ratificació d'un poble, ratificat per l'estat central, pugui ser modificat per un tribunal que fa dies que ha perdut la seva credibilitat, punts que van quedar ben palesos en la darrera manifestació. Dit això i com a entitat excursionista catalana continuarem treballant i defensant com ho ha fet sempre la nostra identitat, com a col·lectiu implicat en la defensa de la nostra democràcia del nostre país per tal d'assolir els drets que com a poble ens pertoquen.

Francesc Sanahuja

ALTES DE SOCIS

- 8450 Àlex Pujol i Borràs
- 8451 Josep Larrazabal i Artigas
- 8452 Sebastià Díaz i Carretero
- 8453 Ferran Morguï i Isanda
- 8454 Pep Lluís Molinet i Monar
- 8455 David Casado i Sobrevilla
- 8456 Carles Toboso i Chavero
- 8457 Josep M. Martínez i Hernández
- 8458 Bridget Hogg
- 8459 Carlos Lorente Zamora
- 8460 Xavier Galan i Busquets
- 8461 Xavier López i Gimeno
- 8462 Bernat Sot i Rahola
- 8463 Agnès Maluquer i Roget
- 8464 David Lorente i Rosell
- 8465 Xisco Villalonga i Sampol
- 8466 Eva Jordà i Cladellas
- 7955 Joan Parera i Parcerisa (tornat a donar d'alta)
- 8467 Regina Tornamorell i García

Firma del Coveni amb Càritas

Presentació Institucional de la XXXIena. Edició de la Travessa de Muntanya Matagalls-Montserrat

Enllaç a la notícia del parlament
http://www.parlament.cat/web/actualitat/noticies?p_format=D&p_id=83306456

RECORDANT A:

QUINES MUNTANYES... de quin altre món estaràs recorrent, ara, amic Josep?

Tu sempre estaves disposat a col·laborar en totes les activitats del teu estimat Club Excursionista de Gràcia. Tu mai no et feies enrere per tal de tirar endavant qualsevol mena d'acció a favor del nostre Club. Tu que des de les files dels escaladors del GEDE passant per les dels Cantaires Muntanyencs, les Seccions de Muntanya, d'Esquí, d'Acampada... havies deixat sempre a tot arreu la teva empremta vas acabar recalant, fa molts anys, en la Comissió

de la màxima realització del Gràcia: la de la Travessa Matagalls-Montserrat, on vas acceptar la important responsabilitat de la seva logística, amb tot el que representen les complexes característiques de l'aprovisionament dels participants. I, per acabar-ho d'adobar, t'havies fet càrrec de la Secretaria General del Consell Directiu de l'Entitat.

Quins seran, doncs, els compromisos que ara deus haver contret? Fins on t'has involucrat en les noves senderes que has trobat? Quins seran els nous amics que gaudiran del teu somriure, de la teva capacitat organitzativa, de la teva companyonia?

Per què ho hem perdut tot en un obrir i tancar d'ulls? No podem comprendre-ho... No ho entenem! Només sabem que ja no estaràs més, físicament, entre nosaltres; que no et trobarem darrere la taula de secretaria quan entrem al Club, rebent-nos amb un somriure generós i obert; que tampoc seràs, omnipresent, a la Travessa M-M... Són tantes les activitats que han quedat orfes del teu bon fer, que no volem ni imaginar-nos-ho. Però tu, per nosaltres, seràs sempre present allà on caldria que fossis. T'ho ben assegurem, el Gràcia no t'oblidarà!

No sabem ben bé si és el moment adequat d'expressar-ho (d'altra banda, estem segurs que no serem els únics a pensar-hi). Creiem que el Club Excursionista de Gràcia i la Comissió Matagalls-Montserrat haurien d'homenatjar el teu record amb un Trofeu que portés el nom: **Josep Portell**.

Allà on siguis, Josep, esperem tenir la sort de retrobar-te!

Aurora Vila i Joan Cervera

CONTINUARÀ SENT UN DELS NOSTRES

Aquesta tarda, després de l'impacte de la notícia i de saber que no el tornaré a veure, el recordo amb tristesa, però el seu somriure sorneguer i la seva sinceritat sempre la tindré present.

Ell va començar a escalar, formant part d'una generació postpionera dins del GEDE, no va escalar moltíssim, però va participar en obertures de vies potents com la Valor a la Mòmia, o a l'agulla Fina dels Naps de Baix, allà una volada de quinze metres li va fer replantejar-se l'escalada, però el que és escalador de cor, sempre ho és i amb el decurs dels anys durant la celebració del 65è aniversari del GEDE, va tornar a encordar-se, vaig tenir el goig i la satisfacció d'escalar amb ell per primer cop i novasereldarrer, ja que per les trobades de veterans i la Trompa del GEDE, sempre fèiem cordada.

Josep et trobarem a faltar, però sempre recordaré aquella expressió de felicitat l'últim dia, quan vas fer l'últim llarg, de primer a la "Full Equip" a la paret de la Codolosa de Montserrat i com la satisfacció t'il·luminava cara i dient-me "envia'm les fotos ràpid" que les he d'ensenyar als meus néts...

Martí Santamaría

JUNTA DIRECTIVA

“SOM UNA NACIÓ I NOSALTRES DECIDIM”

Convocada per Òmnium Cultural i amb l'adhesió de més de mil cinc-centes entitats de la societat civil, el dissabte 10 de juliol va tenir lloc al passeig de Gràcia de Barcelona una multitudinària manifestació d'un milió de catalans que va esdevenir un clam massiu de rebuig al tractament que el nostre país està rebent. El nostre Club hi va voler ser present, i una cinquantena de socis van voler fer-ho sota la nostra pancarta.

Els lemes de “Som una Nació” i “Nosaltres decidim”, triats per Òmnium per demostrar el parer de Catalunya sobre el tracte rebut del govern central, i d'alguns partits i mitjans de comunicació, van desencadenar en un crit unànime en reivindicació de la nostra sobirania, ja que la sentència del tribunal constitucional feta pública just vint-i-quatre hores abans, era una clara demostració de força i menyspreu vers la voluntat democràtica de tot el poble català reflectida en

l'aprovació rotundament majoritària del nostre Parlament, i posteriorment confirmada en referèndum.

És per això que la nostra Entitat es va voler mobilitzar contra el greuge reiterat d'infringir els símbols, lleis, llengua, competències, i convivència del nostre país.

Roger Lloses

AGENDA

INFORMACIÓ ACTUALITZADA DE
LES ACTIVITATS DEL CLUB
PODEU VEURE-LA A
www.cegracia.cat

Obra Social "la Caixa"

I JORNADES DE LIDERATGE ESPORTIU FEMENÍ

El passat 16 de juny del 2010 va tenir lloc la I Jornada de Lideratge Esportiu Femení, a la sala d'actes del Museu i Centre d'Estudis de l'Esport, Doctor Melcior Colet al carrer Buenos Aires, 56-58 de la ciutat comtal.

Arrel del nou Decret 58/2010, de 4 de maig, de les entitats esportives de Catalunya, el seu títol VI aposta per a la igualtat de dones i homes i més concretament, en el seu article 137 es parla de la igualtat en càrrecs directius, i s'estableix que hi ha d'haver una presència equilibrada en totes les candidatures i en els càrrecs directius. El nou Decret implanta un nou criteri en la composició de les Juntes Directives o Consells d'Administració: Cita el Decret literalment "...que la presència de dones o homes no sigui superior al 60% ni inferior al 40%". D'altra banda cita també que, "... la presència d'homes i dones reflecteixi la proporcionalitat de gènere de la massa social esportiva..." en relació a la quantitat de llicències vigents.

Pel que fa a la jornada, cal tenir present la segmentació del diferent públic que hi va assistir. Un gran ventall d'interessades representaven diferents ocupacions a més d'haver grans professionals. Així com, també estaven representades diverses entitats, federacions, associacions, clubs, instituts, universitats, escoles, tècnics, estudiants... tots i totes amb un objectiu en comú; conèixer de primera mà, part del contingut del nou Decret i, amb una actitud oberta assabentar-se de quines són les repercussions més immediates d'aquest nou criteri, sorprenent encara tot vivint ja entrat el segle XXI.

Identificat ja l'entorn que ens envoltava i present jo mateixa com a representant única d'un dels pocs club excursionistes que van assistir (el Club Excursionista de Gràcia), l'acció de la jornada va arrancar de la mà d'un representant de la Conselleria de l'Esport, (curiosament un membre masculí). Així se'ns presentava l'actual Plataforma Esport-Dona, des d'on es tracta de relançar el paper de la dona de forma preeminent dins l'entorn del teixit esportiu, concretament a nivell directiu. Se'ns deia que dissortadament, l'actual presència directiva en càrrecs electes està xifrada en un 12% pel que fa a clubs i en un 21% en d'altres entitats, com un exemple de la pobresa de la presència femenina en l'art de dirigir. És cert, deia el ponent, que l'assimilació de feina no remunerada i remunerada és més difícil entre la franja dels 35 i 55 anys. Sens deia també que cal una introducció de canvis o nous plantejaments i, primerament una resposta a la pregunta per què ha de ser present la dona en els càrrecs directius? o el que és millor, per què no ha de ser present la dona en els càrrecs directius esportius?, d'igual forma que ja ho és cada cop més en la resta d'àmbits. Hi

ha diferents punts de vista al respecte; des de veure una presència en aquests càrrecs no remunerats com una càrrega feixuga, malgrat la vàlua personal i la voluntat de presència fins a veure superat aquest obstacle i convertir-lo en una realització personal més i una tasca possible i compatible, des del seu nou disseny com a producte apte per a tots els públics. Se'ns explica que les primeres habilitats que es demanen per aquests càrrecs directius són les de comunicació, negociació i defensa dels interessos de la col·lectivitat que es representa. Ningú negarà que una feina voluntària per la massa social esportiva s'insereix dins un negoci paral·lel suculent remunerat. Se'ns apunta que el cert és, que la por principal és el desconeixement.

M. José Bilbao des del Gabinet de Gènere del Consell Català de l'Esport ens fa una afirmació: Cal apropar coneixements fonamentals.

Fins ara com a mares, familiars, o relacionades d'alguna manera amb l'esport com a practicants, la dona s'ha anat introduint dins el món esportiu.

Subratlla la importància del nou punt de vista legal del recent aprovat Decret, tot recordant quins han estat els inicis de la dona en l'esport; ensobrar a secretària, ser present als avituallaments de les diferents convocatòries esportives etc.

Però ha estat un altre cop, (curiosament també un membre masculí), Carles Giralt - cap de l'àrea d'esport federat del Consell Català de l'Esport- qui ha presentat el nou decret d'Entitats Esportives.

Georgina Tomàs –presidenta de la FC de Natació i del Club Voleibol Femení Barça- ens va introduir les bones pràctiques que suposen la pràctica de l'esport individual o de grup (aquest minoritari) per a l'educació a través de l'esport femení. De com oferir aquesta opció amb l'objectiu del factor integrador social, dret essencial i universal i per a què formi ja, un paper clau en l'adolescència. Ens comenta que

és també important per a la salut l'activitat esportiva i possible compaginar-ho amb els estudis. Els esports apareixen com l'alternativa a la televisió o a les discoteques on destaca el diàleg i l'establir sinergies del *tu guanyes-jo guanyo* en el sentit de competències recíproques i, no merament individuals *jo perdo-tu guanyes, o jo fracasso-tu triomfes*.

Tot i la riquesa dels ponents de la Jornada, cal destacar la brillant ponència de la directora del Màster en Lideratge-Femení (ESCI-UPF), Carme García Ribas. Brillant tant pel seu contingut i la seva àgil oratòria com pel seu toc d'humor i, un registre senzill a l'hora de transmetre valors i conceptes.

A més a més, la ponent va conduir dos tallers relatius l'un a la Comunicació i els Recursos de Comportament Estratègic per al Lideratge, i l'altre relatiu al Pla de Visibilitat. La seva clau dins la seva exposició va ser la defensa del Lideratge Femení, com un nou paradigma i va deixar patent la nova voluntat de canvi a nivell individual i col·lectiu. Ens explica que partint d'uns inicis on algunes veus femenines oferien uns models de comunicació inherents a la dona i a l'"autosabotatge", ens presentava així l'origen equivocat de la intervenció de la dona en l'esfera directiva, a partir d'una fragilitat o por.

La ponent García Ribas defensava el salt qualitatiu i quantitatiu de la cultura de la dona "osta", a la cultura de

Aquest canvi d'actitud a un nivell social dins la pluralitat, (l'estar present com a col·laboradora d'un home al mateix nivell i no només com ajudant de) comporta també un canvi de la percepció de l'entorn. García Ribas defensa aferrissadament el trencament de l'anomenat per ella cercle pervers; la por al rebuig dels altres, la submissió als estereotips, el sentiment de culpa i l'auto-càstic amb pèrdua de poder, la salut, el talent i els diners.

Ella proposa una eina única per a trencar el cercle viciós d'aquests elements esmentats; emprar el comportament estratègic amb el meu Jo en el centre de cada estratègia, per a resoldre qualsevol incertesa des de la resolució positiva. Proposa per a deixar el cercle; sortir de cada premissa donant-nos permís per a deixar enrere cada una d'elles i, no accionar per a complaure als altres. En definitiva, actuar segons els nostres interessos en un marc d'educació i respecte.

Com a balanç final, el resultat va ser una jornada força interessant que esperem que es repeteixi l'any vinent, tot veient un canvi real en la societat esportiva. L'ocupació de la dona en els càrrecs directius, com a tret normal serà segurament el repte a assolir progressivament en un futur immediat. Alhora esperem que es compleixin sense cap mena de dificultat, la resta d'articles i disposicions que el nou Decret estipula, com a novedosos o de millora.

Natàlia Llàcer Pascual

la presència en igualtat de la dona en les arts directives. Defensava també que el lideratge professional de la dona passa per un lideratge personal previ i una bona conscienciació i gestió de la por, com a sentit humà físic i social (por al fracàs propi o al rebuig dels altres). És clar que en paraules de García Ribas "les dones ara fan carrera i, no només treballen a casa o fan de secretàries". La dona, malgrat tot, encara ha de mostrar subtilment la seva vàlua. I és aquí on apareix l'anomenat per ella com; el "síndrome de Mari-Pili" (reflectit a la fotografia) o la por de les dones a no ser volgudes pel seu nou paper en l'àmbit directiu i social.

CANTAIRES MUNTANYENCS

XI CONCERT DE PRIMAVERA

El proppassat 19 de juny, Miquel Fernández, com a responsable i organitzador d'aquesta nova etapa dels

Concerts de Primavera, donava la benvinguda al Regidor del Districte, als Consellers Municipals de Cultura i d'Esports; a totes les autoritats presents a l'acte; a la coral amiga, Vent del Nord; als companys del Taller d'Història; als consocis del Club Excursionista de Gràcia i als veïns de la nostra Vila que han volgut fer-nos costat. I ens recordava, una vegada més, que Víctor Barbé, director de la nostra coral, va plantejar l'any 1999 la possibilitat de fer un concert més a l'any que es denominaria Concert de Primavera. Que ell s'encarregaria, naturalment, de la part musical i l'amic Cervera s'ocuparia de l'organització. En Joan proposà que es podria aprofitar l'ocasió per retre homenatge a una persona lligada a la nostra Vila. Així han estat les deu edicions anteriors. L'any passat, com ja sabeu, en Joan va decidir que fossin altres persones les que continuessin la seva tasca. Els cantaires, doncs, ens vam veure abocats a prosseguir i a procurar mantenir ben alt el llistó dels homenatjats que ell havia anat suggerint anteriorment.

En tot cas, pel que fa a l'actual Concert de Primavera – concretava Miquel Fernández- ho vam tenir tots molt clar des del primer dia: el nostre director Víctor Barbé, la presidenta dels Cantaires, Elisabet Figuera, i, també, per descomptat, el president de l'entitat, Francesc Sanahuja. Tots vàrem coincidir plenament que la persona que enguany

es mereixia aquest reconeixement era en Joan Cervera. En Joan és un home que col·labora constantment en la preparació, organització i participació de moltes

activitats. Ara bé, si jo hagués de definir en Joan amb una sola paraula m'atreveria a dir que és omnipresent. Allà on hi ha una inquietud apareix ell. Per això, en el moment de concretar les activitats de l'homenatjat, com fem sempre, jo em trobava

davant de molts qualificatius, i no me'n volia deixar cap; al final em vaig decantar pel que era més senzill, preguntar-li directament què hi posàvem, i ell ho va resumir, molt modestament, en dues paraules: excursionista i escriptor.

Va ser, també, ell qui a mesura que preparàvem l'esborrany del tríptic ens anava aportant més dades. Que si de Joan Maragall, l'autor de la lletra de *Tot baixant per la drecera*, se'n celebren els cent cinquanta anys del seu naixement i els cent de la seva mort; que en fa vint-i-cinc de la mort de Salvador Espriu, autor de la lletra de *Senyor Sant Jordi*, i

que, per tant, al fet de cantar-les podríem donar-li un sentit de recordatori... d'un modest homenatge. I així ho farem!

Gràcies Joan per la teva tasca i, sobretot, per la teva amistat.

Tot seguit és el president del Club, Francesc Sanahuja, qui pren la paraula. Especifica que tant la senyora Rosa Guillaumet, vicepresidenta de la Federació de Gimnàstica; com Rubèn Peris, director de la Volta a Catalunya i el president de l'Associació Catalana d'Atletes Veterans, Jaume Ferrer, han volgut ser presents en aquest acte i sumar-se a l'homenatge a en Joan; com també ho fan constar els alpinistes i expedicionaris himalaiencs, Ramon Bramona i Joan Manuel Anglada, així com el Director General de Projecció Exterior del govern català, Ignasi Doñate. (Miquel Fernández fa un incís per dir que molts consocis s'han adherit a l'acte, però que es troben en plena activitat de sortides oficials, cosa que fa que els sigui del tot impossible de ser-hi presents; i afegeix que en aquest sentit també es manifesta el president de la FEEC, Daniel Planas, que es troba a Madrid; i assegura que tots tenen en Joan en el record).

Reprèn la paraula el president i diu que, en definitiva, hi ha molta gent que podria parlar de la figura polièdrica d'en Joan, però, evidentment, no acabariem mai. I afegeix que, simplement, vol destacar dues coses. En primer lloc, que per damunt de tot en Joan és una bellíssima persona, un gran amic per a totes aquelles ocasions que es puguin presentar. Mai no dubta a donar resposta sobre qualsevol aspecte, cultural, esportiu o personal que calgui. I això es pot constatar en el llibre que li confegí l'Arxiu Bibliogràfic Excursionista, de la UEC/Barcelona, amb motiu de les "XVI Jornades de Literatura Excursionista" que li foren dedicades i en el qual es recullen articles de molts dels seus amics. Sembla ser que només s'hi havien d'aplegar unes quantes pàgines succintes, però, en realitat, quasi van fer falta dos volums per incloure-hi tots els escrits que es van rebre. (I esmenta com a testimoni en Jaume de Ramon i Vidal, un dels organitzadors, que és present a la sala). Pel que fa a l'aspecte personal -continua F. Sanahuja- en Joan és un gran patriota, i en aquest sentit creu que s'ha de destacar la seva col·laboració, en moments difícils per a la nostra pàtria, com a secretari del Consell Nacional Català que presidia el professor Josep M. Batista i Roca, destacat mentor de l'excursionisme del nostre país i fundador de l'Escoltisme català.

I afegeix el president, vaig tenir el goig de conèixer en Joan el 1989, quan es preparava a Barcelona, amb la seva cooperació, la final de la Copa del Món d'Escalada Esportiva.

Mai no hauria pogut pensar en aquell moment que jo pogués arribar a presidir la mateixa entitat que ell havia comandat l'any 1957. Per descomptat, això ha estat un gran honor per a mi i vull fer-ho palès. El punt culminant de la nostra relació, a part de la que tenim actualment, va ser en els anys 1995/96 quan, essent jo president i ell vicepresident de la FEEC, vaig poder comptar amb la seva inestimable ajuda. I em permeto destacar que gràcies també al seu suport, vam aconseguir que la Federació tingués una seu patrimonial pròpia, i això amb tot el que representava per a un futur més tranquil·litzador.

Finalment, no puc deixar de fer-vos saber que en el proper Consell es proposarà que Joan Cervera i Batariu sigui el nostre president d'honor. Moltes gràcies per tot, Joan. Visca el Club Excursionista de Gràcia i Visca Catalunya!

I ara es fa un petit canvi en l'ordre del programa per

exigències d'agenda del Regidor del Districte. És, doncs, Guillem Espriu qui adreça una salutació a tots els assistents reunits en aquesta casa de la vila que és la de tots. I es remunta en

el record d'una vintena d'anys enrere quan -rememora- vaig fer la Matagalls-Montserrat. Cinc anys després, amb els amics Ester i Manel [Edo] anava fent muntanya i mantenien d'alguna manera l'esperit excursionista. I us puc dir que està molt bé que hi hagi gent que mantingui la flama de l'esport, que conservi les ganes d'agrupar-se a la casa de la Vila a l'hora de fer aquest Concert. Per això, sigueu molt benvinguts. A més, sé que aprofiteu aquesta activitat per retre reconeixement a un gracienc. Ara estava pensant en com es defineix en Joan ell mateix: excursionista i escriptor. Jo diria perseverant, i encara afegiria que "bota malaia"; seria molt més ajustat a la realitat del personatge que té una capacitat innata per aconseguir que les coses es facin. Perquè, al final, els lideratges al nostre país són la capacitat de portar a terme allò que és necessari a la comunitat. Que hi hagi una obra al darrere de cadascú, ja que, en definitiva, el que queda no són les persones sinó les obres. Crec que en Joan deixa un conjunt d'obra, un conjunt de coses fetes que significa, ni més ni menys, el model que la societat catalana i nosaltres mateixos entenem com a construcció social. A mi el que em satisfà és allò que compta al final de tot; el que transmetrem a les persones per les quals lluitem perquè tinguin una vida una mica millor. Crec que en Joan representa aquesta força.

En el seu cas, després d'una vida tan llarga, moltes adversitats i també moltes alegries n'han format part; i crec que el millor homenatge que li podem fer a aquesta persona que avui ens acompanya és assegurar-li que seguirem el camí que ell ha traçat, en el sentit que lluitarem contra l'adversitat i intentarem fer prosperar el món i deixar-li aquelles obres que demostrin que aquesta societat mereix el respecte d'aquells que vinguin darrere nostre. Moltes gràcies per tota la feina feta, Joan.

Miquel Fernández presenta a continuació en Jaume Ferrández, que és qui farà la glossa de Joan Cervera. Jaume Ferrández pertany a una de les entitats germanes del Barcelonès, el Club Excursionista Pirenaic. Al 2001 va

escriure el "Diccionari Excursionista català, més de 125 anys d'història", i va ser precisament en Joan qui el prologà. Segueix explicant que quan amb en Joan van establir una terna de quatre persones per fer la glossa, va comprovar que tots dos, per separat, coincidien amb en Jaume. Van decidir, doncs, també unànimement, que ell seria la persona més adequada. I sense més dilació, passa la paraula al glossador.

Després de les salutacions corresponents, en Jaume Ferrández

agraeix als Cantaires Muntanyencs que li hagin confiat la glossa del personatge homenatjat en aquesta edició del Concert de Primavera. Confessa que la seva primera

reacció va ser de sorpresa, atès que no té cap vinculació especial amb el món de la cançó de muntanya més enllà de conèixer el "Pujarem dalt del cim...", record de la seva època d'Esplai, precisament als Josepets de la plaça Lesseps.

Ens fa saber que va conèixer en Joan Cervera uns deu anys enrere, arran d'un treball sobre la història de l'excursionisme català que estava duent a terme en col·laboració amb l'Enciclopèdia Catalana. Ell em va assessorar –continua– sobre uns determinats aspectes i, finalment, va prologar el llibre resultant. Després es va interessar per l'acte de presentació i també per la difusió del llibre. En tots aquests anys, a part d'unes quantes converses telefòniques, hem tingut trobades esporàdiques en alguna de les edicions de la *Diada Verdaguier Excursionista*, en la *Fira del Llibre de Muntanya* o en les *Jornades de Literatura Excursionista*. La darrera vegada en què vam coincidir va ser fa un parells d'anys a la seu de la FEEC durant la preparació dels actes del 40è Aniversari de la Renovació de la Flama de la *Llengua Catalana*. Atesa aquesta exigua vinculació amb en Joan, la proposta d'en Miquel em produí una barreja de sentiments; em vaig sentir afalagat, però també dubtós de mi mateix perquè en aquest immens oceà que és l'excursionisme segur que hi ha persones properes i afins a Joan Cervera més mereixedores de fer aquesta glossa. Tanmateix vaig acceptar, ja que em sentia compromès amb ell. No parlo d'un compromís per quedar bé, sinó, ben al contrari, em sentia compromès per l'admiració que em despertava en Joan. Ell sempre m'ha tractat com un amic: "Amic Jaume, parla'm de tu, em deia, com si ens trobéssim al bell mig de la muntanya, al costat d'una font o dalt d'un cim". Aquesta actitud fraternal i de companyonia, que en els temps que corren s'ha anat perdent en molts ordres de la vida, és el que m'hi ha fet mantenir aquesta proximitat íntima. I si bé no hi he compartit cap excursió ni cap bivac, posem per cas, he sabut de la seva dedicació i de la seva convinença amb l'excursionisme, amb la cultura i amb el país i, de retruc, amb les persones que compartim un sentiment semblant. El compromís d'en Joan no és una mera postura figurativa.

I esmenta el que deia l'economista francès Jean Monnet, un dels precursors de la Unió Europea: "Hi ha dues menes de persones, aquelles que somien esdevenir algú i aquelles que volen, primer de tot, fer alguna cosa". En Joan Cervera

no hi ha dubte que pertany als segons per la seva inquietud i activitats constants.

L'afició a la muntanya li va venir a en Joan (ens aclareix Ferrández) a través d'uns companys de feina. L'any 1950 ja ingressava al Club Excursionista de Gràcia com a soci de la Secció de Muntanya i com a membre del Grup Especial d'Escalada (GEDE). Més enllà de la pràctica purament esportiva que el portà a conèixer les principals muntanyes catalanes, els Pirineus i els Alps, en Joan es dedicà en cos i ànima a impulsar accions en tot l'ampli ventall de l'excursionisme. Així, doncs, en els anys cinquanta fundà el Grup d'Investigacions Espeleològiques i l'Agrupament Escolta Pere Rosselló. Ocupà diversos càrrecs al CEG: secretari i tresorer de la Secció de Muntanya; president del GEDE; president del Club Excursionista de Gràcia i, posteriorment, vicepresident. Entre 1974 i 1978 dirigí el butlletí "Mai Enrera" i el 1983/85 fou president dels Cantaires Muntanyencs. Tota aquesta tasca que encara perdura avui, si bé amb una altra intensitat com és natural, el converteix en un referent dels 60 darrers anys d'aquesta entitat graciense. A la dècada dels cinquanta i dels seixanta i en el si de la "Delegació Catalana de la FEM" és membre de la Comissió Tècnica d'Escalada, participa en la creació de la ENAM i dirigeix Cursos de Tècnica Alpina; presideix els Grups de Socors de Muntanya; més endavant, en els anys noranta és vicepresident de la FEEC. A més de tota aquesta faceta esportiva, en Joan ha potenciat els valors de l'excursionisme en relació amb la cultura i la identitat catalanes, la defensa de la llengua i de la natura.

En un altre nivell, a finals dels vuitanta fou membre fundador de Mountain Wilderness de Catalunya, entitat que vetlla per la defensa i la protecció de l'alta muntanya i que presidí entre 1991 i 1995. A partir de 1996 n'ocupa la presidència d'honor i n'ha estat Garant Internacional.

També ha promogut i organitzat el IV Congrés Excursionista Català, celebrat a Reus el 1977, i és garant de les Jornades de Literatura Excursionista de la UEC/Barcelona. A més, ha participat en diverses ocasions en l'organització dels actes de la Renovació de la Flama de la Llengua Catalana; en la Festa de la Cançó de Muntanya; en la Fira del Llibre de Muntanya del Collsacabra, iniciada el 2002 i que en la seva propera i novena edició en serà el president d'honor.

Entre altres facetes d'en Joan destaca la de membre, el 1988, del Jurat del Premi Literari Sant Bernat de la FEEC. Entre el 1969 i 1979 formà part del Consell de Redacció de Vèrtex. El 1978 impulsà i formà part del Comitè Assessor de la col·lecció "Llibres de Motxilla", de Publicacions de l'Abadia de Montserrat. D'altra banda és autor dels llibres: *La màgia de la muntanya*; *Soliloquis muntanyencs*, que obtingué el XXXII Premi Sant Bernat, i també *Clergues Excursionistes*. A més a més és coautor de diversos llibres i n'ha prologat molts més sobre excursionisme, alpinisme i muntanya en general. Sense oblidar, finalment, les seves aportacions en publicacions periòdiques com ara: *Vèrtex*, *Mai Enrera*, la desapareguda *Cordada*, *Excursionisme*, *Serra d'Or*, etc.

En aquest repàs de la trajectòria de Joan Cervera cal esmentar la seva tasca i vinculació amb moviments socials des d'associacions veïnals fins a l'Assemblea de Catalunya. Una mostra ferma de la seva confiança en la societat i en la força dels col·lectius més que en l'individualisme.

L'homenatge d'avui és un més del llarg rosari de reconeixements, plaques, medalles i mencions que en

Joan ha rebut al llarg de la seva dilatada trajectòria. La Medalla de Forjador de la Història Esportiva de Catalunya, la Medalla d'Honor de l'Ajuntament de Barcelona, etc, etc.

Atès que Francesc Sanahuja ja s'ha referit a les *Jornades de Literatura Excursionista*, no voldria insistir-hi massa, però sí al·ludir al poder que atorga la lletra impresa més que no pas els elogis emesos de viva veu. Els escrits d'amics i persones properes a Joan Cervera traspuen admiració, estima i afecte. A tall d'exemple deixeu-me que faci esment dels poemes que li dediquen els seus néts, en Xavier, la Clara i en Roger, el seu gendre Xavier, i la seva filla Núria; aquests escrits mostren l'amor i l'estima per la muntanya que en Joan Cervera ha sabut transmetre als seus. Obviament, en Joan comparteix aquests ideals amb la seva esposa Aurora. Altrament, com es podria ser generós de mena sense el suport i l'estimació de qui et fa costat constantment?

Ja per acabar, només voldria afegir la següent reflexió: l'excursionisme, a l'igual que altres col·lectius, s'ha mostrat en determinats moments de la nostra història molt compromès amb la societat, en la defensa de la llengua, en la identitat, la natura i el país. És ben cert que els temps canvien i que actualment ja hi ha organismes i institucions que vetllen per aquests aspectes. I potser és l'excursionisme qui s'haurà de replantejar, en tot cas, aquest paper, però mai no s'hauria d'oblidar tot el pòsit adquirit ni les persones que l'han fet possible. Sens dubte que en Joan Cervera i Batariu és un d'aquests exponents. Moltes gràcies, Joan, pel teu mestratge i gràcies també als Cantaires Muntanyencs per oferir-me l'oportunitat de mostrar-te la meva gratitud. Bona tarda i bon concert!

I ara, Miquel Fernández anuncia que ve el plat fort de la jornada, Joan, et toca...

En Joan Cervera comença donant la benvinguda a tothom, i els qualifica d'amics i amigues perquè tots sou -els diu- molt a m a b l e s d'acompanyar-me i d'oferir-me la vostra amistat, que molt agraeixo. Parodiant per un moment el president Tarradellas, podria dir: "Ja torno a ser aquí"... perquè, com s'ha dit, en el Concert de Primavera de l'any passat vaig donar per finida aquesta responsabilitat. Però ara que m'heu fet tornar -encara que sigui per un sol dia- voldria fer patent el meu agraïment a Miquel Fernández, que es va comprometre a seguir organitzant el Concert de Primavera i que ho ha fet amb la màxima nota.

També recordareu, segueix dient, que vaig oferir la meva col·laboració. En aquest sentit, doncs, en veure que a finals d'any en Miquel no em deia res vaig insinuar-li que convindria posar fil a l'agulla: començar a buscar la persona a qui dedicar el concert; el glossador; la coral invitada; determinar la data; etc. En Miquel va donar llargues a l'assumpte. Més endavant hi vaig tornar; llavors em va dir que no em preocupés, que ja ho tenien tot arreglat, i em va descobrir que jo havia estat l'escollit! Caram, quina sorpresa em vas

donar, amic Miquel!! I un pensament malèvol em va passar pel cap: *Si ho arribo a saber, hauria plegat abans!* (com comprendreu, amics, això és broma!!).

I dins del capítol d'agraïments voldria no deixar-me ningú. És important que siguem agraïts, perquè això ens fa més humans i ens permet entendre que si hem arribat a algun cim, més aviat a un turonet, és gràcies a tots els companys que amb la seva amistat ens han facilitat el recorregut vital. Moltes gràcies, doncs, al Club Excursionista de Gràcia – el meu, que tant m'ha donat-, a la seva Junta Directiva i, molt especialment, al president Francesc Sanahuja per la seva comprensió i suport.

I aquí no vull deixar d'agrair molt sincerament a Jaume Ferrández, que coneix tan profundament la història de l'excursionisme català, les seves generoses paraules que m'han portat records i imatges que ja tenia colgats en la neu de la memòria. Voldria fer un aclariment. Si vaig proposar Jaume Ferrández com a glossador va ser perquè sabia de la seva honestat i dels seus profunds coneixements de la muntanya, de la literatura i de la història; a part de la seva simpatia i, per què no, de l'agradable record que guardava de la seva esposa. En realitat, buscava algú que ni l'amistat ni la relació generacional no pogués influir-lo. Per aquesta raó, la personalitat de Jaume Ferrández em va semblar la més idònia. A més, vull personificar en ell el meu reconeixement a tots els glossadors que l'han precedit, així com a les personalitats homenatjades, entre les quals em sento com una mena d'intrús. També vull esmentar i agrair la participació de la coral invitada, els amics del Vent del Nord, de la centenària entitat Els Lluïsos de Gràcia, i, simultàniament, la de totes les corals que ens han acompanyat, i la de tots els seus cantaires, intèrprets d'unes cançons que van més enllà de les pròpies veus.

No puc oblidar-me dels representants, regidors i consellers del municipi de l'antiga Vila de Gràcia, avui personificats pel Regidor del Districte, Guillem Espriu, i dels dos consellers municipals de Cultura, X. Barberà, i d'Esports, J. M. Vinyals; la seva presència aquí confirma aquesta dualitat: cultura i esport, en definitiva l'essència de l'EXCURSIONISME. Gràcies, amics, per ser aquí. I no vull deixar de fer esment que el municipi ens ha acollit sempre amb una gran cordialitat i ens ha cedit gentilmente aquesta Sala de Plens del nostre antic Ajuntament que per als graciencs té un gran simbolisme.

Però encara hi ha algú més a qui estic reconegut i que es fa present en un banc de pedra de la nostra plaça de la Vila, ben a prop d'aquí; un banc humil, que des del 1917 al 1922

fou la seu fundacional del Grup Excursionista Mai Enrera, que amb el temps ha esdevingut el Club Excursionista de Gràcia. Ja haureu endevinat que es tracta de la figura històrica de Josep Buch, veritable mestre de tots els que tinguérem la sort de tractar-lo. I no voldria passar per alt, tampoc, l'Albert Musons, consoci d'honor i conseller municipal, que sempre va estar al nostre costat i que era per a tots nosaltres "l'alcalde de Gràcia *in pectore*".

Molt agraït, igualment, al Taller d'Història, que desenvolupa tenaçment una important tasca en el recull dels fets i personalitats de la nostra vila; i al setmanari L'Independent pel seu suport. I cal, també, fer referència a l'amic Rafel Saperes per la seva fidelitat a deixar constància d'aquests actes a través de les cintes magnetofòniques, que tan útils són per a salvar la memòria i, ahora, per a la seva transcripció en el nostre Butlletí.

Deixeu-me saludar el mestre Josep Vila, que sortosament està aquí entre nosaltres, que és qui va posar els fonaments dels Cantaires Muntanyencs en aquell llunyà 1952, si bé el nostre Club tenia ja uns precedents històrics: en els anys vint del segle passat els excursionistes graciencs iniciaren unes lliçons de cançons de muntanya, i l'any 1942 la Secció d'Escalada va organitzar un curs de "Canciones Montañeras". (Recordeu que estàvem en ple franquisme, però les cançons varen ser en català).

És curiós constatar que la vida ens marca uns viaranys de vegades imprevisibles. Pràcticament coincidint amb la fundació dels Cantaires, vaig ser nomenat, el 1953, president de la Secció d'Escalada (GEDE). Els escaladors més joves solien gastar-los bromes, als cantaires. Érem, llavors, al local del carrer Astúries, i el nostre petit cau tenia una segona porta, teòricament sempre tancada, que donava a la Sala d'Actes on assajava la coral i on hi havia el corresponent piano. Doncs bé, els meus companys d'escalada entraven per aquesta mena de porta secreta i, amb paper mastegat o algun xiclet, inutilitzaven el pany del piano, amb el consegüent disgust del mestre i dels cantaires i l'oportuna reclamació al Consell Directiu. Recordo el president del Club, l'entranyable Camil Puig, renyant-me i dient que posés ordre a la Secció. Qui m'havia de dir que, amb els anys, jo passaria a formar part dels cantaires i, fins i tot, en seria president!

Fa estona que volia dir-ho, en realitat des del principi, encara que sé que no li agradarà gaire. Però, sí que em permetreu que faci esment de la persona que sempre m'ha fet costat: la meua dona Aurora, i agrair-li públicament el suport que he rebut d'ella durant més de 50 anys, i dir-li que sense ella em sento deseparat. Gràcies Aurora per tot el que m'has donat, i entre el que m'has donat hi ha la nostra filla Núria que, per cert, va ser una de les iniciadores dels Petits Cantaires Muntanyencs i de la Coral Intermèdia Rimaia, aquesta fundada i dirigida per Víctor Barbé. La Núria ens va portar el gendre, Xavier Ibáñez, que també va cantar a la Rimaia, i ells ens van donar els tres néts: en Roger (que l'any passat va intentar la Matagalls-Montserrat, i que espero que aquest any l'aconsegueixi), la Clara (que va per viaranys teatrals, precisament als Lluïsos de Gràcia) i en Xavier (que amb l'equip de futbol sala de l'Escola aquest any han quedat campions de Barcelona dintre de la seva categoria).

Però tornant al que avui toca, em cal reiterar l'agraïment al nostre actual director Víctor Barbé, sorgit de les nostres pròpies files, per la seva constant dedicació a la coral amb l'esperit de germanor que infon als nostres cants. I als cantaires i a la presidenta Elisabet donar-vos les gràcies de tot cor per l'amistat que sempre m'heu demostrat. Aquest acte d'avui n'és una notable confirmació que m'omple d'alegria; sense deixar, però, de mantenir el record de tots els companys que ens han precedit i que, de ben segur, les seves veus deuen ressonar per uns altres cimals.

I acabo, agraït-vos ben sincerament a tots la vostra presència. Tots units per l'amistat i la companyonia, units per la sensibilitat dels cants i de la música, i units per l'amor vers la muntanya i per Catalunya. Gràcies, moltes gràcies!

Miquel Fernández reprèn la paraula per anunciar que la part musical serà presentada per la presidenta de la coral, Elisabet Figuera, no sense advertir-li que en aquesta ocasió haurem d'afinar molt perquè aquí tenim diversos directors: el mestre Vila, el mestre Barbé, el mestre Motatu i el mestre Folch, i que serem observats per tots ells.

A continuació, Elisabet Figuera saluda cordialment els presents i, fent cas de l'advertiment anterior,

expressa la seva temença davant tants directors que hi ha a la sala. Sort —diu— que ja ha plogut abans! I prossegueix: voldria agrair en primer lloc, i crec que parlo també en nom de la nostra Coral, la tasca realitzada per Miquel Fernández que és qui ha organitzat enguany aquest concert, que espero que segueixi fent-ho durant molts i molts anys, i, per tant, demano un aplaudiment per a ell. És

per a nosaltres un plaer aquest Concert de Primavera, perquè ens permet tornar-nos a trobar any rere any i dedicar-lo a un personatge gracienc reconegut per la seva tasca cultural, social, política... Enguany està dedicat a Joan Cervera, i, a part de felicitar-lo en nom de la Coral, m'agradaria també fer menció d'una altra persona que ha estat al seu costat contínuament i dir aquell tòpic que tots coneixem: "darrere d'un gran home hi ha sempre una gran dona". Així que moltes gràcies Aurora, i un aplaudiment també per a ella.

Abans d'explicar-vos el programa, em plauria agrair la presència de la Coral Vent del Nord, dels Lluïsos de Gràcia. Pel que fa al seu historial n'he tret la informació d'Internet. Es va crear el 1985 per iniciativa dels pares dels nens i nenes que cantaven a la coral infantil "El Virolet". Actualment, està formada per uns cinquanta cantaires, i tenen com a director el mestre Xavier Folch. Han ofert concerts a Mallorca i a Andorra i han participat en Trobades en diverses comarques de Catalunya. Van ser presents als homenatges a Oriol Martorell el 1996, i al president Companys, al Castell de Montjuïc, el 2000. També han participat al Maig Coral del Barcelonès i a les cantades a la Plaça del Rei en el marc de les Festes de la Mercè, alhora que prenen part assíduament a les Trobades anuals de les Corals Gracienques. Avui ens cantaran el següent repertori: *Nerea zango zen*, de Javi Busto; *Zangalewa*, dansa africana; *Cançó de bressol*, popular russa; *Samba*, popular brasilera i *Cànon de la pau*, de Francis Terral.

Continuaran els Cantaires Muntanyencs, amb: *La muntanya*, harm. de Pere Jordà; *Tot baixant per la drecera*, de Friedrich Glük - Lletra de Joan Maragall; *Signora delle cime*, de Giuseppe de Marzi. (Aquí vull fer especial menció a la cantaire Rosa Espalleta, component de la nostra col·lega i estimada Coral Núria, de la UEC/Gràcia, que malauradament ha perdut la vida aquesta mateixa setmana en un accident de cotxe; a ella, doncs, volem oferir-li aquesta cançó). Seguirem amb *La dansa de l'amor*, de Josep Viñas i, finalment, *Mai Enrera*. I aquí torno a aturar-me per explicar-vos que la lletra d'aquesta cançó és de Joan Cervera i la música de Víctor Barbé, que la van compondre en ocasió del Cinquantè aniversari de la fundació del GEDE, la Secció d'Escalada del Club Excursionista de Gràcia.

Per acabar el concert, les dues corals interpretaran, conjuntament: *Muntanyes de Canigó*, harm. de Nadal Puig i *Senyor Sant Jordi*, de Francesc Vila - Lletra de Salvador Espriu.

Ja finides les actuacions d'ambdues corals, en Miquel Fernández invita els Consellers Municipals de Cultura i d'Esports i el president del Club Excursionista de Gràcia a lliurar els records d'aquest acte tant de part del Districte de Gràcia com de la nostra Entitat. Així, doncs, són pregats a recollir-los: la Coral Vent del Nord, del Lluïsos de Gràcia, en la persona del seu director Xavier Folch; els Cantaires Muntanyencs, representats pel seu director Víctor Barbé; el glossador Jaume Ferrández, que tantes coses ens ha explicat del nostre homenatjat, amb un ram de flors per a la seva esposa; i el nostre consoci i amic Joan Cervera, motiu principal de la festa, sent reclamada la presència de la seva muller per oferir-li un pomell de flors, en testimoni de l'estima de la Coral. Finalment, Francesc Sanahuja, en nom del Club Excursionista de Gràcia, fa lliurament a la representació municipal del nostre Districte, que ens ha acollit a la seva seu, d'un dels nostres records del XI Concert de Primavera.

L'acte acabarà, segons anuncia Miquel Fernández, amb el cant de l'himne nacional de Catalunya, *Els segadors*, interpretat per les dues corals, al qual s'afegeixen, dempeus, tots els assistents.

Aurora Vila i Guàrdia
Fotografies de Francesc Del Rei

(Fotografies a la portada)

CULTURAL

ANEM AL CASTELL DE... HOSTOLES (La Garrotxa)

Situació.- Aquest castell es troba a 602 m d'alçada dalt d'un puig rocós, envoltat de penya-segats, només accessible pel seu vessant sud. Juntament amb els propers castells de Puig Alder i Colltort, formava antigament la línia divisòria i defensiva entre els comtats de Besalú i de Girona.

Emplaçat en un lloc de gran visibilitat domina les valls que formen el riu Brugent i les rieres de Bastons i de Cogolls amb els colls i muntanyam que les envolten. Amb un panorama visual de 360° podem veure, mirant vers el sud: els cingles del Far, el puig del Moro, coll de Condreu i la Salut; cap l'oest: el coll d'Uria i darrera d'aquest, la serra de Llancers, el Puigsacalm i la serra de Milany; vers el nord trobem: les serres de Marboleny i la de les Medes i el Puigsallança culminant la serra de Finestres; a l'est: Rocacorba, el cingle de Santa Brígida sobre la vila d'Amer, el pla de Sant Martí Sacalm i, tancant el cercle, de nou el Far.

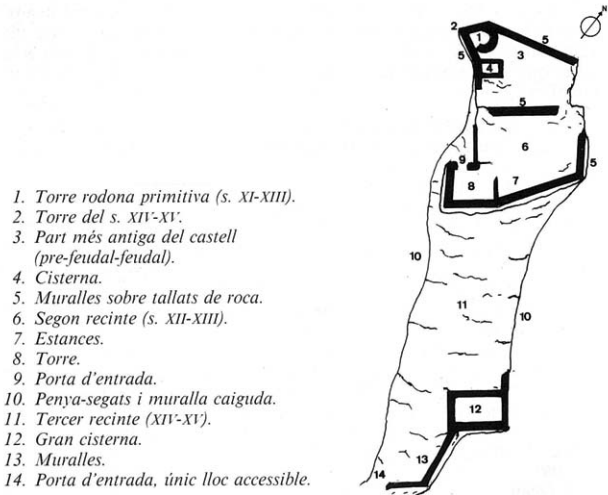
El turó amb el castell des de l'ermita de Sant Pelegrí a la vall de Cogolls. (foto J.Arisa)

El castell està dins del terme municipal de Les Planes d'Hostoles, just al límit amb el de Sant Feliu de Pallerols.

Estat actual i descripció.- El seu estat és de ruïna quasi total. Pràcticament abandonat a finals del segle XV, des de llavors serví de refugi a malfactors i bandolers i de pedrera per a les masies dels voltants. Després els elements naturals, els espoliadors i la vegetació incontrolada l'han dut al penós estat en que avui el podem trobar. Encara hi resten, però, algunes de les estructures d'aquest antic i important castell que Vicens Vives va

qualificar com "la més insigne fortalesa de la defensa remença de la Muntanya".

Del castell superior, d'origen prefeudal dels segles IX i X, amb afegits dels segles XII al XV; en resta una sala rectangular, un pati protegit per un mur amb un portal a migdia, una cisterna (on s'aixeca la senyera) i la torre mestra, circular, al nord. En la muralla sud d'aquest recinte, l'any 1986, els Amics de la Vall d'Hostoles hi van instal·lar una placa en record del 500è aniversari de la pau remença.

1. Torre rodona primitiva (s. XI-XIII).
2. Torre del s. XIV-XV.
3. Part més antiga del castell (pre-feudal-feudal).
4. Cisterna.
5. Muralls sobre tallats de roca.
6. Segon recinte (s. XII-XIII).
7. Estances.
8. Torre.
9. Porta d'entrada.
10. Penya-segats i muralla caiguda.
11. Tercer recinte (XIV-XV).
12. Gran cisterna.
13. Muralls.
14. Porta d'entrada, únic lloc accessible.

Planta del castell segons Ferran del Campo i Jordà a Castells medievals de la Garrotxa.

El segon recinte, més avall, correspon als segles XII i XIII: tancat per un mur que comunicava a l'exterior mitjançant un segon portal, unes escales d'accés al nivell superior i una espitllera lateral. Aquí hi hauria, possiblement, una torre de defensa de forma trapezoïdal i diverses estances de les quals queden forces parets dempeus.

El tercer recinte s'estén cap al sud i fou construït els segles XIV i XV: hi poden distingir restes poc visibles de la primera muralla que barrava el pas transversalment per l'únic lloc accessible i on, segurament, hi havia la porta d'entrada. Dins d'aquest recinte, força ben conservada, hi ha una impressionant cisterna de captació d'aigües pluvials (de 9,30 x 3,80 m i una fondària de 3 m.), amb una volta gòtica, de 2,5 m d'alçada, que la cobreix. Al sostre d'aquesta volta encara son visibles restes de l'encanyissat longitudinal.

El castell va sofrir forts danys a causa dels terratrèmols de 1427-28 tot i que després, segurament, fou reparat.

La capella del castell, documentada a finals del segle XII i avui no localitzada, era dedicada a Sant Grau o Guerau.

El desembre de 2002 se signà un conveni entre la propietària del castell, Concepció Torra i Corell, i els ajuntaments de Sant Feliu de Pallerols i les Planes d'Hostoles per a la preservació, rehabilitació i millora d'aquest monument. De moment, només s'hi han fet, amb l'ajut de voluntaris, feines de desbrossament i neteja. Cada 11 de setembre, institucions i veïns de la vall hi acudeixen per a renovar-hi la bandera catalana.

Història i personatges.- Aquest castell, ben segur que té l'origen en una fortificació prefeudal, dels segles IX o X, lligada a la guaita i defensa del territori conquerit pels francs que hi posaven com a castlà algun cap indígena aliat. La primera notícia documental és del 1002, un Cartolari de l'església de Santa M d'Urgell, on hi apareix un tal Miró com a senyor del *castro Ostolesio*. De bon principi fou aquesta una fortalesa dels comtes de Besalú, a la frontera amb el comtat de Girona.

Les restes del castell d'Hostoles l'any 1918. (Foto Arxiu Mas). Per curiositat he intentat repetir la foto des del mateix lloc que es va fer aquesta l'any 1918 i tot i que les restes -menys la torre rodona del fons que ara és més "xata"- més o menys segueixen igual, els arbres ho tapen tot: momés s'hi veu un bonic bosc d'alzines... je, je.

A partir de 1057, Enees Miró, senyor d'Hostoles, jura fidelitat als comtes de Barcelona que l'hi retornen el castell com a feu: és l'inici del període feudal per a la vall. Aquesta nova estructura social i política desmembrà el cert grau de llibertat personal i dels seus béns que els pagesos catalans havien assolit als voltants de l'any 1000. El castell d'Hostoles es convertí, a partir de mitjan segle XI i durant quatre segles en el centre del poder feudal d'aquest territori (igual que passà a gran part de la Catalunya Vella i d'Europa). Nobles de les cases d' Hostoles (segles XI i XII), Montcada (entre els anys 1118-1120), Cartellà (de 1230 a 1319) i, finalment, Rocabertí (del 1320 a 1419) governaren la vall com a veritables amos i senyors de masos, terres i gent amb un poder gairebé sense límits. Depenien del comte de Barcelona i, posteriorment, dels comtes-reis però aquests sovint els cedien o venien les jurisdiccions, inclosa la criminal. A finals del segle XII molts vassalls del senyor d'Hostoles eren pagesos de remença amb l'obligació de residir en el mas (el mas, amb les seves pertinences, incloses totes les persones que l'habitaven, eren una sola cosa, propietat del senyor feudal), els pagesos formaven amb el mas una mateixa unitat i per sortir-ne tenien de pactar una redempció en metàl·lic. Era la remença personal que afectava el pagès, família i descendència i, naturalment, l'import i concessió d'aquesta remença depenia de la voluntat del senyor. També se'ls aplicaven els anomenats "mals usos" i moltes servituds considerades, pels feudals, drets (entre ells "el de maltractar"). En qüestió d'un segle, els senyors, havien avançat molt en l'organització de la seva senyoria; tenien militars, jutges, batlles, declaraven amb els seus bans noves imposicions i serveis, aplicaven la seva justícia. Eren senyors totals i en el segle XII l'autoritat del comte de Barcelona era molt llunyana i aquest tenia prou feina en

organitzar els seus dominis. La indefensió de la pagesia era, doncs, total.

Quan el noble Galceran de Cartellà es casà amb Blanca d'Hostoles, hereva del castell entre 1212 i 1225, aquesta important família es vinculà al castell. Un dels seus descendents, Guillem Galceran de Cartellà, dominà la història del castell i de la vall. Aquesta figura històrica sobrepassa el marc del castell per inserir-se en la història de Catalunya. De noble rebel i violent passà a servir, lleialment, quatre comtes-reis, Jaume I, Pere II, Alfons II, Jaume II i el rei Frederic de Sicília. Nascut vers el 1232, al mateix castell d'Hostoles, es casà amb Blanca de Creixell, formant una de les parelles més llegendàries, estimades o temudes de la seva època. Engrandiren el castell convertint-lo en una poderosa fortalesa. Els Cartellà estaven units per antics vincles als poderosos Cardona, enfrontats amb Jaume I per qüestions relacionades amb el comtat d'Urgell. Jaume I va demanar a Galceran de Cartellà el castell d'Hostoles, però aquest es negà a lliurar-lo i es declarà favorable del senyor de Cardona. Com a resposta el rei envià, l'any 1259, un exercit comandat pel seu fill, l'Infant Pere (el futur Pere II), que assetjà el castell i el rendí, aconseguint una treva el 1262. El 1267, el rei Jaume coneixedor de la gran personalitat de Guillem Galceran de Cartellà (i, potser, per allunyar un personatge tan rebel i bel·licós), el va nomenar ambaixador i alcaid cristià de Tlemcen al nord d'Àfrica. En terres africanes començà Guillem a preparar els famosos almogàvers. Per aquests títols el rei el va absoldre i li tornà el castell d'Hostoles. El 1272 era novament a Catalunya, on va ser requerit en nombrosos judicis (als quals ni es va dignar a acudir) per haver robat, fer corrieres amb gent armada, donar refugi a suposats bandolers, violentar esglésies i monestirs i, en general, per actuar amb tota impunitat contra el poder reial. La seva prepotència superava els límits del castell d'Hostoles, ja que atacà i ferí agutzils reials a Girona i malferí el batlle del Rosselló. Per aquestes raons el matrimoni va ser separat, el 1275, del benefici de "pau i treva" i, a més, excomunicat. Entre 1274 i 1275 esclatà una revolta de la noblesa catalana contra el rei, Guillem Galceran s'hi afegí, per la qual cosa aquest li prengué el castell que va ser recuperat ben aviat pels rebels que prosseguiren la lluita fent destrosses i danys a terres reials. Ho tornaren a intentar el 1280, contra Pere el Gran, però aquest, els va fer presoners a Balaguer. Aconseguí el perdó reial i, des d'aleshores li va ser fidel. L'acompanyà, com a cap dels almogàvers, a les expedicions de 1282 a Sicília on, juntament amb Roger de Llúria, feu de conseller del príncep Jaume; el 1285 acudí a l'Empordà en ajuda del

Guillem Galceran de Castellà amb l'escut d'armes de la casa d'Hostoles. (Dibuix de Miquel Boix a Les Planes d'Hostoles).

Detall de la gran cisterna gòtica. (foto J.Arisa)

rei davant la invasió de Felip I'Arditi la croada papal; el 1286 el trobem, de nou, a Sicília fent costat al rei Frederic en la lluita dinàstica contra el seu germà Jaume II vencent, al crit de "desperta ferro", als aliats d'aquest, "els cavallers de la mort" francesos. Per aquestes gestes va ser nomenat, el 1297, governador de Calàbria i comte de Catanzaro. Quan, després de la pau siciliana, els almogàvers van ser enviats a Grècia i l'Orient Mitjà, a les ordres de Roger de Flor, Galceran ja gran –tenia prop de 70 anys- retornà a la vall d'Hostoles on, vers el 1322, morí –a la mateixa vall on havia nascut- i diuen les cròniques que "fins als noranta anys portà armes".

El 1321, amb el matrimoni de Beatriu d'Hostoles –néta de Guillem Galceran- amb el vescomte Dalmau de Rocabertí, es traspassen les seves possessions al domini dels Rocabertí fins al 1419.

El febrer de 1462, incitada pels nobles més radicals, la Diputació del General es revoltà contra el rei. Al veure perillar el possible suport reial, deixant la seva sort pràcticament en mans dels senyors feudals, els pagesos escolliren, lògicament, el bàndol reial. El juny de 1462 començà la guerra civil i la primera revolta dels remences farts de tanta explotació. Els pagesos de la Muntanya, capitanejats pel llegendari Francesc Verntallat ocuparen, el juny de 1463, el castell d'Hostoles convertint-lo en el seu quarter general durant els gairebé 10 anys que durà la guerra; retornant-lo, només per força, cinc mesos després de la sentència de Guadalupe (juliol de 1486) per la que se suprimien els mals usos, la remença personal, el dret a maltractar i altres formes abusives.

Després de 1486 el castell passà a mans de diferents famílies –Sarriera, Rocabertí i comtes de Solterra- i posterior serà abandonat completament.

Llegenda.- Com molts altres castells, el d'Hostoles tenia unes mines que comunicaven el recinte amb el riu proper. Estant el castell assetjat pels moros, els cristians resistien el setge gràcies a la situació i defenses de la fortalesa. Passaren els mesos i els assetjants s'impacientaven per la resistència dels del castell sense saber que a aquests se'ls estaven acabant les reserves de menjar i els reforços no venien. El cap del castell, un bon estratega, va fer omplir

les sitges i forces sacs amb terra posant al damunt el poc blat que els quedava; així mateix, a través de la mina, aconseguí uns quants peixos i verdures fresques. Quan ho tingué tot a punt, demanà parlament a l'enemic. El cap dels moros hi acudí content pensant que anaven a signar la capitulació. La reunió se celebrà al voltant d'una gran taula plena de bons i frescos menjars, tenint cura, el governador del castell de fer passar la comissió d'assaltants –a l'entrar i al sortir- davant dels sacs, sitges i dependències, aparentment, plenes a vessar d'aliments. L'endemà els moros, desanimats, aixecaren el setge doncs el cap cristià els digué, com aquell que no diu res, que confiava tenir provisions per a tres anys.

Itinerari.-

Desplaçament: Des de Barcelona, cal agafar la C-17 direcció Ripoll, passat Vic cal anar, pels túnels de Bracons (C-37), direcció Olot. Després del darrer túnel i ja a la Vall de Bas, a la primera rotonda, ens desviarem per la C-63 fins a Sant Feliu de Pallerols.

Itinerari a peu: Durada: 2h 35'. Recorregut: 5,8 km. Desnivell acumulat +/- 175 m

Un cop a Sant Feliu de Pallerols deixarem el cotxe a l'aparcament de l'Oficina de Turisme (antiga estació del

Escales del segon recinte. (foto J.Arisa)

ferrocarril). Agafarem el carril bici, direcció est, passarem sota el pont de Puig de Grúfol, travessarem l'avinguda de la Vall d'Hostoles; tot seguit trobarem dos ponts més, el de Sant Sebastià i el de Can Coca, deixarem les darreres cases del nucli urbà i passarem pel pont del Molí Petit. A partir d'aquí ens acompanyarà, per la dreta, el riu Brugent. Passat un nou pont, el del Boix, no tardarem a veure davant nostre el castell dalt del turó.

0h 40' - Deixarem el carril bici i per un petit corriol travessarem la C-63 i ens enfilarem per un petit camí, que entre alzines, puja (senyals blanques) fins a la carena del puig del castell.

1h 10' – Arribem a les restes poc visibles de la primera muralla, a pocs metres, dins del recinte, veurem el que queda de la gran cisterna i més amunt les altres runes dels recintes superiors. Un cop vist el castell i el panorama desfarem el camí fins al carril bici.

Torre del segle XIV (núm. 8 al plànol del castell).

1h 40' – Per un relliscós terraplè baixarem al pont de La Torra, passarem per la casa pairal de La Torra i tornarem a Sant Feliu pel molí de la Rovira, els Camps Roigs (terra volcànica procedent del proper volcà de Sant Marc) i les primeres cases del nucli urbà, les Cases Noves.

2h 35' – Després de passar per carrers i places de Sant Feliu arribarem al punt de partida.

Nota.- Si es vol només visitar el castell, podem deixar el cotxe en el restaurant hípica que hi als seus peus: “La Curenya” i, en menys de 1 h, pujar i baixar pel corriol que arrenca de la carretera C-63.

Cartografia.- Garrotxa. Zona Volcànica. Parc Natural Mapa i Guia excursionista. Escala 1: 25.000. Editorial Alpina.

Bibliografia consultada.-

DDAA.- *Castell d'Hostoles* dins *Els castells catalans*. Volum III. Rafael Dalmau Editor. Barcelona 1967.
 Campistol, Joana / Canal, Josep / Soler, Margarida.- *Les Planes d'Hostoles*. Quaderns de la Revista de Girona. Diputació de Girona / Caixa Girona. Girona 1988.
 Del Campo i Jordà, Ferran.- *Castells medievals. 37 castells de la Garrotxa*. Guies del patrimoni comarcal 5. Carles Vallès editor. Figueres 1989.
 DDAA.- *Castell d'Hostoles* dins *Catalunya Romànica*. Volum IV: *La Garrotxa*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona 1990.
 Berga i Boix, Josep.- *Llegendes de la comarca d'Olot*. Monografies dels Llibres de Batet. Olot 1994.
 Canal, Josep i Homs, M. Mercè.- *Guillem Galceran de Cartellà (1230-1306). El comte “desperta ferro”*. Revista l'AVENÇ, núm. 230, novembre 1998.
 Canal, Josep i Homs, M. Mercè.- *La Vall d'Hostoles en temps dels remences*. Edició de l'Esbart de la Vall d'Hostoles. Sant Feliu de Pallerols 1999.
 Solà Colomer, Xavier.- *Sant Feliu de Pallerols*. Quaderns de la Revista de Girona. Diputació de Girona. Girona 2002.
 Cros, Ramon i Vilallonga, Magda.- *Excursions des de Sant Feliu de Pallerols*. Guies dels Llibres de Batet. Olot 2004.

Josep Arisa

9º FIRA DEL LLIBRE DE MUNTANYA A TAVERTET

Octubre 2010, dissabte i diumenge 2 i 3

Aquesta fira torna una vegada més al poble que la va veure néixer. El “Gràcia” també va ser-hi present en aquell moment.

Enguany, el president d'honor serà el nostre consoci Sr. Joan Cervera i Batariu, vinculat tant amb el món de l'excursionisme, de l'alpinisme i de l'esquí, com amb el món de la cultura.

Dolors Lázaro

nfo@firallibremuntanya.org

www.firallibremuntanya.org

LA FIRA I EL SEU ENTORN

El Collsacabra és la cruïlla de les comarques d'Osona, la Selva i la Garrotxa, de les quals forma part. La seva feblesa demogràfica (els seus cinc pobles distribuïts en tres municipis, no arriben en conjunt als 3.000 habitants) i l'accelerada despoblació de les masies, en fan un territori susceptible d'una ràpida degradació i depreciació del seu medi agrari. Per altra banda, la bellesa dels seus boscos, rieres i cingles, que són la font de l'espectacularitat del seu paisatge, poden quedar exposades a un ús inadequat a través d'un possible turisme mancat de pautes creatives i d'oferta regulada. L'economia del Collsacabra es fonamenta en dos grans sectors: la ramaderia i el turisme. Tanmateix, les perspectives econòmiques indiquen una tendència a la pèrdua de diversitat i a una terciarització si no s'adopten mesures urgents de correcció. El Collsacabra, junt amb les Guilleries, és una de les zones emblemàtiques de l'excursionisme català, i és a més, una zona amb molta tradició muntanyenca. Aquest fet ha originat un flux de gent que han esdevingut autèntics amants i estudiosos d'aquestes contrades. Ja en un butlletí de l'Associació Catalana d'Excursionisme de l'any 1882, hi constava la descripció d'una travessa detallada pel Collsacabra. L'any 1898 es publicava la guia-itinerari Plana de Vic/Pirineus, d'Artur d'Osona, on es dedicaven diversos capítols al Collsacabra. Aquesta tradició s'intensificà a la primera meitat del segle XX amb nombroses edicions sobre el Collsacabra i les Guilleries. Entre les edicions de la segona meitat del segle XX cal destacar els treballs de Quirze Parés i Ganyet, amb el seu llibre “La despoblació rural i les masies del Collsacabra”, que recentment ha rebut un homenatge pòstum en un acte organitzat a l'Esquirol i en el qual es va presentar la publicació d'un mapa excursionista del Collsacabra a escala 1:25000 i la reedició del seu llibre.

MUNTANYA

FINAL DE CURS DE SENDERISME

El dilluns 5 de juliol va tenir lloc l'activitat de cloenda del cicle de senderisme del curs 2009-2010.

Un sopar al restaurant la Pomarada del passeig de Gràcia que va reunir seixanta-cinc assistents, va ser l'ocasió de poder fer un breu balanç del curs i definir el calendari pel proper. En aquesta ocasió es va fer una votació per decidir els destins per a la sortida de tres dies i les dues de dos dies, i també es va votar la proposta de logotip de la nostra futura secció. Va resultar escollida la presentada per Eduard Aguirre, i per tant, va rebre en premi el val d'un "Spa per a Dos" que va valorar molt, afeccionat com sabem que és a aquests petits plaers. Ara, es farà el tractament digital

del logotip i es donarà a conèixer. Finalment es van sortejar deu petits regals i el coordinador va dirigir unes paraules als assistents encoratjant a tothom per a què la propera temporada tingui tan d'èxit com l'anterior.

Per a coneixement de tothom, detallem el calendari acordat.

Roger Lloses

CALENDARI D'ACTIVITATS SENDERISTES TEMPORADA 2010-2011

Data	Activitat	Lloc	Dificultat
17-10-10	GR-92 Vallvidrera – Sant Climent de Ll.	Baix Llobregat	22 km
30, 31-10 i 01-11-10	Sierra de la Demanda – GR-93	La Rioja	
21-11-10	GR-92 Sant Climent Ll. - Garraf	El Garraf	21 km
19-12-10	PR-C 47 Camí Vora el Ges, Vidrà-Torelló	Osona	12 km
16-01-11	GR-92 Garraf – Vilanova	El Garraf	24 km
05 i 06-02-11	Bardenas Reales (La Ribera)	Navarra	
20-02-11	GR-92 Vilanova – L'Arboç	Alt Penedès	18,3 km
20-03-11	GR-210 Camí Vora Ter, Montesquiú-Torelló	Osona	16 km
10-04-11	GR-210 Camí Vora Ter, Torelló-Voltregà	Osona	15 km
15-05-11	GR-210 Camí Vora Ter, Voltregà-Roda	Osona	15 km
04 i 05-06-11	Serra de Guara-Alquézar	Osca	
19-06-11	GR-210 Camí Vora Ter, Roda-Sau	Osona	16 km
02 i 03-07-11	Travessa Núria-Carança	Ripollès-Vallespir	
05-07-11	Sopar de senderistes	Barcelona	

Acaba de tornar el grup de socis que han participat al viatge al Perú.

Com cada any, i en el marc del conveni entre el CEG i l'agència de viatges Muztag, s'ha fet amb èxit la sortida internacional, aquest cop al llunyà Perú.

Dotze socis han participat de l'experiència que els ha dut a recórrer a peu el **Cañón del Colca**, la segona vall més profunda d'Amèrica. També s'ha caminat seguint el mític **Camino Inca**, amb final al majestuós santuari de **Macchu Pichu**.

Una altra de les fites ha estat el tresc entorn al **nevado Salkantay**, (6.271 m) assolint els 4.600 metres d'altura al coll anomenat **abra el Paso**. La part més turística ha permès gaudir de les ciutats d'Arequipa, Cusco, Puno i Lima, a més de poder navegar pel llac Titicaca.

També s'han fet visites a la vall d'Urubamba, considerada

la vall sagrada dels ínques, on no han mancat les interessants aturades a diferents centres arqueològics, tant d'èpoques preincaiques com inques. Més endavant i a la revista *Mai Enrera* es farà un extens article explicant els detalls de tant interessant viatge.

Toni Vives

ÚLTIM QUADRIMESTRE DEL CICLE D'AUDIOVISUALS JOSEP BUCH I PARERA

LHOTSE L'OBLIDAT DEL KHUMBU

El passat 18 de febrer a les 21,30 h es projectà, dins del Cicle d'Audiovisuals Josep Buch i Parera a la seu del club, l'audiovisual: *Lhotse l'oblidat del Khumbu* a càrrec de Xavier Arias. El 20 de maig del 2009, l'alpinista Xavi Arias, soci del Club Excursionista de Gràcia, trepitjava el cim del Lhotse de 8.516 m, és la quarta muntanya més alta de la terra. Es convertia així, amb el segon català a assolir-lo. Després de superar totes les adversitats: el temps, les males condicions de la cascada del Khumbu i la fugida a mitja expedició del xerpa, en Xavi, tot sol, aconseguí fer realitat el somni que es va proposar fa un any enrere mentre baixava del cim de l'Everest, juntament amb el seu company d'expedició Xavi Aymar.

Autoretrat, Everest al fons

En Xavi va fer incís del fet d'haver viscut les dues cares de la mateixa moneda. D'una banda, un cop la via estava equipada, a l'endemà es va despertar i va trobar que el seu únic xerpa havia marxat. D'altra banda, una parella de

desconeguts i experts alpinistes no van dubtar a “acollir” en Xavi en la seva ascensió en solitari. Un cop fet el cim, els seus nous col·legues no van bufar les espelmes del pastís de celebració, fins que en Xavi es va reunir amb ells. Punyent va ser el relat dels cossos trobats pel camí d'aquells que no aconseguiren fer cim. En Xavi ens explica que és un fet comú en altres vuit mils i, destaca l'Everest entre els que més. Tant és així, que determinats cossos marquen les fites assolides.

Malgrat la pluja no van faltar els assistents incondicionals d'en Xavi i, després de la projecció, a través d'un col·loqui, vam tenir l'ocasió de preguntar tot allò que va ser del nostre interès.

CAP AL PACÍFIC O CAP A L'ATLÀNTIC? 'GREAT DIVIDE MTB ROUTE': TRAVESSA EN BTT RESSEGUINT LES ROCALLOSES.

La projecció que dins el Cicle d'Audiovisuals Josep Buch i Parera es va fer el dijous 22 d'abril a les 21:30 h, a la sala d'actes del club, com és habitual, i va comptar amb la presència dels següents ponents, socis del Gràcia: Roger Llorens, Joan Bartoll i Eli Riera, qui van conduir l'audiovisual. Ben segur que tots els assistents van gaudir del relat dels tres ponents. Ens exposaren amb detall la seva gran aventura en terres americanes en BTT. L'exposició ve a tenir un format de pel·lícula amb alta definició, fins ara mai projectada al club. Pel que fa a l'indret a descobrir, ells mateixos es preguntàvem abans d'anar, si dirigir-se: *Cap al Pacífic o cap a l'Atlàntic? Great Divide MTB route: Travessa en btt resseguint les Rocalloses*. Pel·lícula en HD de la travessa en BTT que van dur a terme resseguint una part de la divisòria d'aigües Pacífic-Atlàntic d'Amèrica del Nord. Començant a les terres verdes del Nord-Oest d'Idaho a tocar de Yellow Stone, travessant l'estat de Wyoming i els contrastos entre els cims nevats i el desert, per acabar a les altes muntanyes de Colorado. El relat de les aventures de tres setmanes d'intensa convivència amb la natura canviant de les Rocalloses i els seus paisatges variats, resumits en 50 min de vídeo que van intentar transmetre el que van veure, sentir i viure tres persones mentre viatjaven a ritme de bicicleta.

LA VIA ALPINA

El passat dijous 20 de maig a les 21,30 h es projectà, dins del Cicle d'Audiovisuals Josep Buch i Parera a la seu del Club, l'audiovisual: *La via alpina* a càrrec de Pili Vendrell i Joan Casòliva, socis del Club Excursionista de Gràcia.

Van descobrir la Via Alpina, una xarxa de senders que recorre l'arc alpi, entre Trieste i Mònaco, travessant els vuit països de la serralada. Més de 5.200 km de senders senyalitzats travessen tots els massissos dels Alps, del Trígav al Mont Blanc, de les Dolomites als Alps Marítics, i els van ajudar a entendre la veritable dimensió d'aquestes muntanyes. “No va faltar un col·loqui final ple de preguntes sobre com són aquests desconeguts senders per a nosaltres. A destacar la poca gent que es van trobar en el

seus respectius camins, donat que cadascú va fer la ruta en solitari.

GAUDINT DEL CONTINENT ASIÀTIC EN BICICLETA

El passat dijous 17 de juny a les 21,30 h es projectà, dins del Cicle d'Audiovisuals Josep Buch i Parera a la seu del Club, l'audiovisual: *Gaudint del continent asiàtic en bicicleta*. A càrrec d Pep Carreras i Núria Sauleda. En paraules d'ells:

“Són les 6.00 h i arribem a l'aeroport d'Ulaanbaatar (Mongòlia) amb un *jet lag* de mnys sis hores. Comencem a muntar les bicis a la porta de l'aeroport envoltats de curiosos. El cel amenaça pluja i fa fred, ens afanyem i sortim pedalant cap a Ulaanbaatar a uns 25 km a l'oest. El paisatge és curiós, molt verd i enmig d'una enorme vall hi ha la capital. Arribem just quan comença a ploure, per sort trobem el *hostel* ràpid. Ens veuen amb dues bicis i no els fa gaire gràcia... al final després de mirar on les podem encabir ens accepten; però algú ens ha pispat l'alforja amb les eines i els mapes... això ens passarà factura més endavant...”

Així ha començat aquest any el nostre viatge: d'Ulaanbaatar a Pequín, travessant el desert del Gobi. Trobarem llocs sorprenents: llocs on els infants són feliços sense saber qui és en Ronaldinho, llocs on et conviden a sopar, llocs on l'aigua és el bé més preuat i te'n donen sense demanarte res a canvi, llocs on no hi ha ningú... llocs per aprendre.”

La gesta va ser totalment exitosa i, a la cloenda de l'exposició fotogràfica es va obrir un col·loqui, on es van satisfer moltes curiositats i interessos diversos.

ESQUÍ DE MUNTANYA ALS ALPS SUÏSSOS.

El passat dijous 22 de juliol a les 21:30 h, dins del Cicle d'Audiovisuals Josep Buch i Parera, a la seu del club es

projectà l'audiovisual: *Esquí de muntanya als Alps Suïssos*, a càrrec de Jaume Asensio. Aquest ponent i uns amics seus van decidir posar brillant cloenda a la temporada 2009-2010, de neu generosa i abundant, amb una excursió d'esquí de muntanya als Alps Suïssos, en la qual vàrem fer el cim de l'Allalinhorn (4.027 m) per baixar després, esquiant durant més de 2.000 metres de desnivell, fins al poble de Saas Fee. En el seu reportatge, vam poder contemplar, gràcies a una meteorologia impecable, els sempre meravellosos paisatges dels Alps i veure, també, els moments més divertits i inesperats de quatre dies compartits amb els companys.

Al final d'aquest audiovisual i després del col·loqui habitual, vam gaudir d'un pica-pica, a la sala d'actes del Club, per celebrar la cloenda del cicle 2009-2010 i, donar així la benvinguda a l'estiu.

Degut a la cursa Matagalls-Montserrat i com és habitual, us recordem que el proper mes de setembre no hi haurà audiovisual. Us esperem el proper mes d'octubre, moment en el qual obrirem el nou calendari 2010-2011 del Cicle d'Audiovisuals Josep Buch i Parera.

NOTA INFORMATIVA:

Volem agrair a Alba Artis la tasca que ha estat fent fins ara, dins els audiovisuals Buch i Parera aquests últims anys. El temps passa i els relleus de voluntaris sempre són llei de vida dins la nostra entitat. Així doncs, donem la benvinguda a Laia Gabarró que serà, a partir d'aquest nou cicle 2010-2011, la coordinadora d'audiovisuals juntament amb Natàlia Llàcer qui continua en la tasca un any més.

Coordinadores: Alba Artis i Natàlia Llàcer
Col·laboradors: Carme Rodríguez i Aleix García

GEDE

SORTIDA DE VETERANS DEL GEDE 2010

El passat dia 12 de juny, es va dur a terme la sortida anual de veterans del GEDE, a les 9 del matí ens trobarem al bar del Bruc una vintena d'amics i després d'un bon esmorzar, xerrar, riure molt i amb les piles carregades ens anàrem a escalar una mica, repartint-nos per les vies de la cara sud de Montserrat.

A quarts de tres de la tarda després d'haver fet molta gana, en el bar el Casal del Bruc que es el lloc on el GEDE fa les seves festes i trobades, ens cruspirem dues paelles d'arròs per recuperar les forces perdudes al matí i entre brindis i molta conversa acabarem de passar la tarda, així i tot n'hi hageren uns quants que explicant aventures i vivències quasi se'ls fa fosc.

Els assistents quedarem emplaçats pels voltants de novembre per portar a terme una nova "TROMPA".

Martí Santamaría

Nota de la redacció. Entre altres significats del terme "trompa", em trobat els següents:

1. *trompa* - Font Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans (2a edició)
Òrgan o estructura anatòmica de forma semblant a una trompa. trompa d'Eustaqui Canal de comunicació entre la faringe i la cavitat timpànica. trompa de Fal·lopi [o trompa uterina] Conducte membranós que va des de l'angle superior de l'úter fins a l'ovari del costat corresponent.

CICLES DE PEL·LÍCULES D'ESCALADA J. M. RODES

El propassat dia 29 de juny, va acabar el IV Cicle de pel·lícules d'escalada Josep Maria Rodes, malgrat la gran adversitat del traspàs del nostre amic i ànima dels Cicles Josep Maria March, hem intentat que aquest Cicle com els anteriors tingués un bon nivell de qualitat filmatogràfic i mantingués l'interès, barrejant la temàtica i els generes de ficció, documental o recreació.

Transcorreguts aquest quatre anys en què el Cicle ha assolit una maduresa i consolidació, voldria agrair a tots els assistents, convidats, al nostre patrocinador "NUS" i molt especialment a les secretàries del club, Lluïsa Capilla i Carme Gal·la el nostre agraïment per la seva ajuda i comprensió, ja que sense tots ells no hauríem aconseguit la culminació d'aquesta iniciativa.

El GEDE dins la seva constant cerca de renovació, té prevista la continuació d'aquesta activitat, i desitgem que els nous responsables de l'àrea audiovisual tinguin molts èxits.

L'equip responsable del Cicle

(Fotografies a la contraportada)

CARROS DE ROC

Amb aquesta denominació apareix a la revista Desnivel en el número 288 corresponent al mes de juny d'enguany, un reportatge d'una iniciativa sorgida com a variant de "Carros de foc", que ressegueix l'itinerari d'aquest circuit muntanyenc però introduint l'escalada com a fórmula principal, així a més de donar la volta a un massís, l'escalem per un vessant i el baixem per un altre.

Entre els seus impulsors, es troba el nostre company del GEDE Eloi Callado reconegut alpinista i escalador, a qui trobem molt ben representat en aquest article i qui ens recomana les vies que cal escalar, encara que sempre podem introduir variacions.

Es tracta d'un circuit d'escalada que es pot fer en nou etapes i que l'època ideal per fer-lo és de juny a setembre, com es troba dins la zona d'Aigües Tortes – Sant Maurici els refugis de la zona ens seran d'una gran utilitat logística.

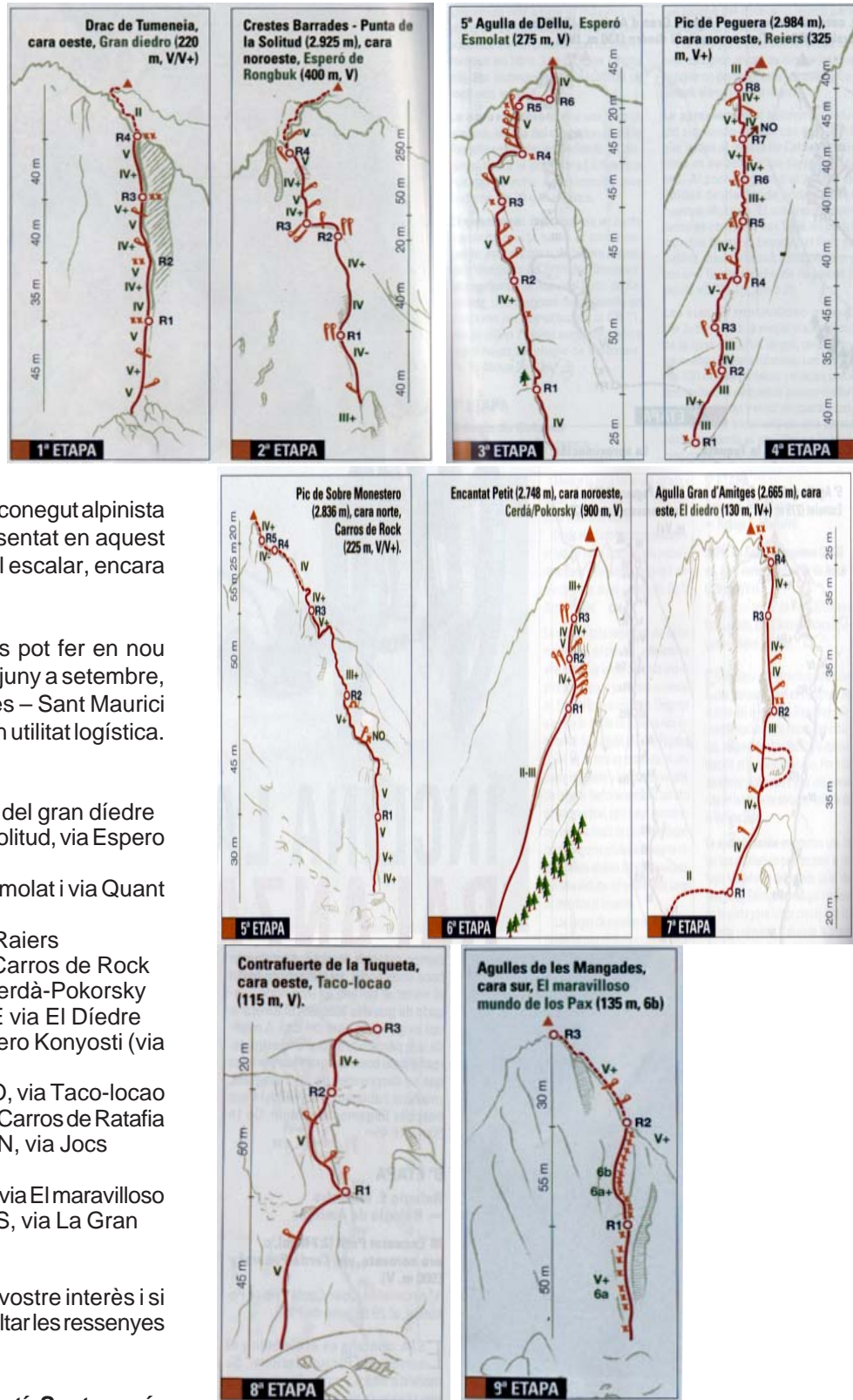
Les vies proposades a escalar son:

- 1a etapa**, Drac de Tumeneia cara O, via del gran diedre
- 2a etapa**, Crestes Barrades-Punta de la solitud, via Espero del Rongbuk
- 3a etapa**, Agulla de Delluí, via Espero Esmolat i via Quant costa
- 4a etapa**, Pic de Peguera, cara NO via Raiers
- 5a etapa**, Pic de Sobre Monestero, via Carros de Rock
- 6a etapa**, Encantat Petit cara NO, via Cerdà-Pokorsky
- 7a etapa**, Agulla Gran d'Amitges, cara E via El Diedre Pic del Saboredo Occidental, Espero Konyosti (via GEDE)
- 8a etapa**, Contrafort de la Tuqueta cara O, via Taco-locao
- 9a etapa**, Agulles de les Mangades cara S, via El maravilloso mundo Pax

Petit Montardo cara S, via La Gran Diagonal

Esperem que aquesta iniciativa sigui del vostre interès i si ho creieu convenient, sempre podeu consultar les ressenyes que tenim a la biblioteca.

Martí Santamaría

MONTSERRAT – Cavall

Bernat

Via GAM

80 m V- A1

L-1 8 m V

Situats al collet del Cavall, sota de les plaques commemoratives, sortim cap a la dreta, fent un flanqueig que amb els anys està més polit, no és difícil però és d'aquells V que amb els anys no han perdut la seva vigència, ara a la meitat trobem un parabolts que assegura el pas i dona molta confiança, al cap de pocs metres trobem una excel·lent reunió al peu de la berruga.

L-2 15 m A0 – A1

Comencem el flanqueig per sota de la berruga i com que estan les peces juntes, el podem fer en A0, un cop passats a l'altre vessant si no estem molt forts (i aquest no és el nostre cas) canviem de tècnica i aprofitarem els passos en A1, generalment les peces són quasi totes parabolts, excepte una que la xapa és bona però el cargol és una xinxeta força rovellada i la següent peça és una plaqueta recuperable d'inox, hem de tenir present que per entrar a la reunió, trobarem un pitó amagat on comença la canal-diedre, perquè si no ho sabem, haurem d'aprofitar el pas per poder xapar les peces de la reunió, reunió incòmoda i no recomanable per multituds.

l'equipament es limita a tres parabolts i algunes rampoines d'altres èpoques que ens podem aportar una assegurança moral i les bagues savineres que trobem són del mateix estil, si ens esforcem podem col·locar alguna assegurança extra, hi ha ressenyes que marquen una reunió intermèdia en aquesta tirada, personalment jo la descarto, ja que els llocs on podríem establir la reunió són força precaris i és més segur continuar fins a arribar a la reunió del damunt de la berruga que és comuna amb la via normal i està ben equipada.

L-4 30 m III

Sortim de la reunió per la nostra dreta fins a retrobar el camí de la canal-diedre d'abans, per una zona fàcil que passa per sota una gran bola de pedra, allà podem posar alguna assegurança, ja que fins a uns 10 metres més amunt no trobarem res i per una zona fàcil arribarem a dalt del cim.

Descens

Dos ràpels, el primer fins a la berruga on hem fet reunió i el segon fins al peu de la via quasi resseguint la via normal.

Aquesta és una altra via de tantes de les que hi ha al Cavall, però és un itinerari elegant i assequible i val la pena descobrir-lo.

MONTSERRAT – La Plantació

La Campana Via Normal

60 m V, V+

L-1 V- V+ 40 m

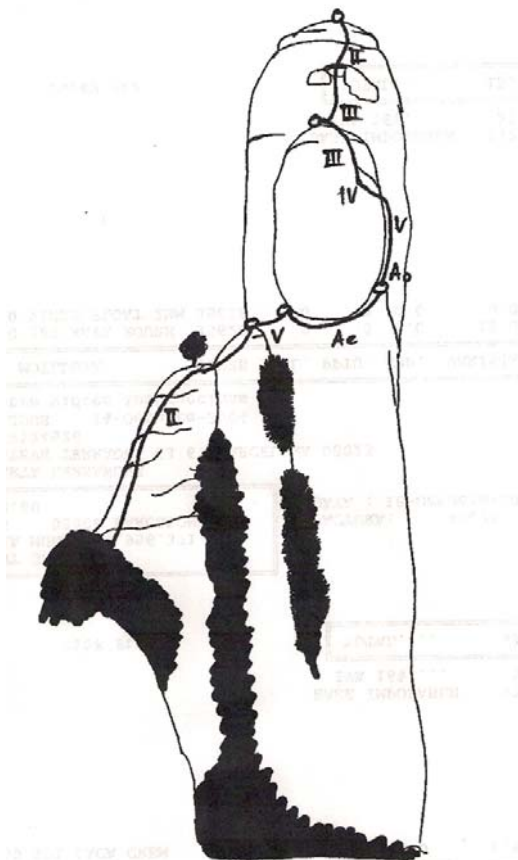
Comencem la via per una placa força dreta i fins a uns quatre metres no trobem el primer burí, prosseguim recte fins que ens situem sota un desplom i flanquegem a la dreta per poder atacar una canal ben marcada amb una roca que no dona massa alegries, podrem col·locar alguns *friends* mitjans i un cop remuntant per la canal trobarem una escarpa amb una bagueta, un burí alguna baga ronyosa, després trobarem un pont de roca amb una baga i podem assegurar-nos amb *friends*, fins a arribar a un arbre i un metre més amunt trobarem dos pitons que antigament feien de reunió, cal xapar-ne un i prosseguir uns metres més amunt, posant els *friends* petits que us sobrin amb tendència a l'esquerra per un tros dret amb no massa bona roca fins a arribar a una incòmoda reunió d'una escarpa amb bagueta i una V americana una mica trencada, per reforçar la reunió trobarem tres burins una mica ronyosos.

L-2 IV+ 15 m

La sortida de la reunió és per la dreta, amb un pas fi i desprotegit que no dona confiança, un cop fet el pas de decisió, la cosa ja canvia i uns metres més amunt trobem un burí sense xapa, l'escalada en aquest tram és més fàcil i no té tant compromís, uns metres més amunt la via perd verticalitat i arribem al cim, on dos parabolts ens donen la benvinguda.

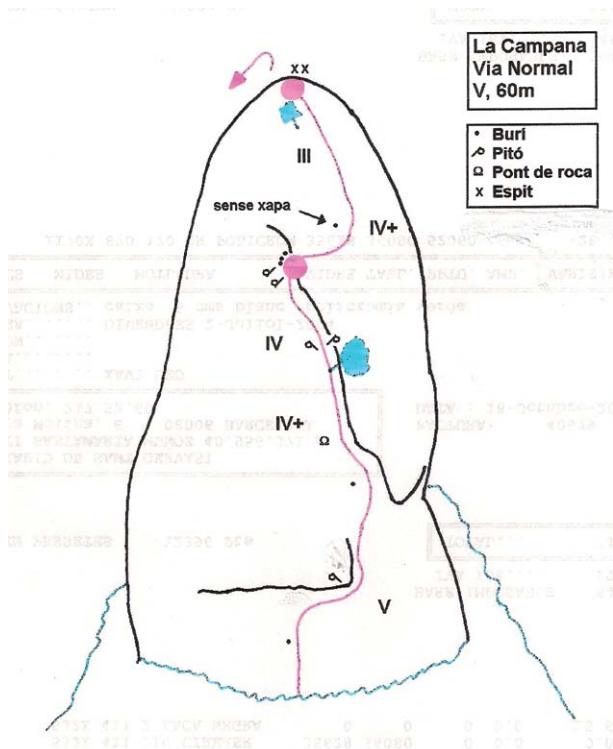
Descens

Per la cara nord, des d'un petit arbre amb unes quantes bagues, 20 m.

L-3 30 m A1 – V+

La sortida de la reunió no és fàcil, cal mirar-se-la bé, al ser una via no massa repetida la canal-diedre està una mica herbosa i cal mirar-s'ho bé perquè pot estar humida,

Accés

Podem arribar per la canal del Sentinella o pel camí de Sant Jeroni, passat el mirador surt un camí a l'esquerra que ens porta al Serrat de la Pastereta, al cap d'uns 10 minuts de baixada trobarem un camí a l'esquerra amb una fita que ens porta al Rave i la Campana

Descripció

Aquesta és una via reequipada els anys 60 i està igual, fruïrem d'una escalada típica d'una altra època.

MONTSERRAT – FRARES El Morro Pla Via Directa dels González

6a+ A1 V 47 m

LL-1 25 m -V

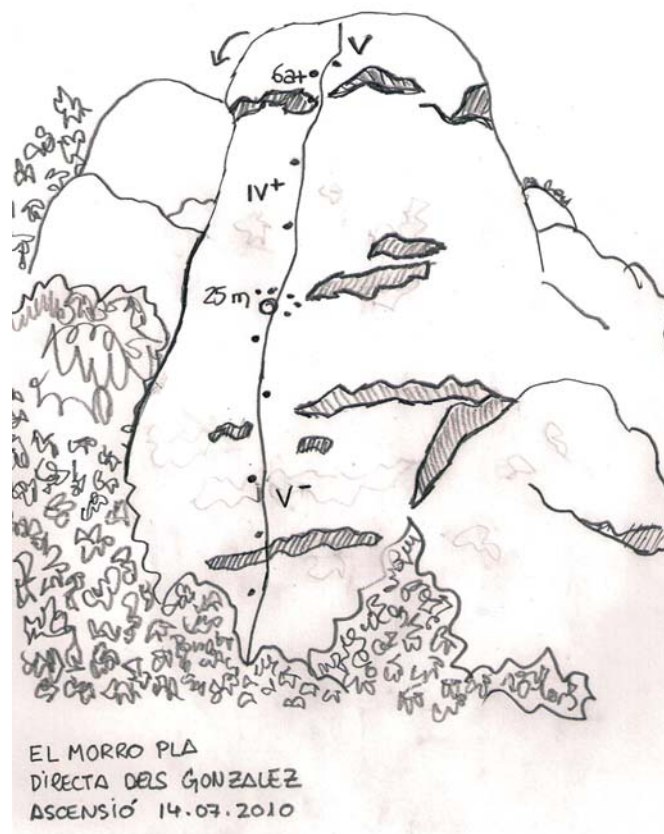
Situats a peu de via, a uns 4 metres veurem el primer espit, ens haurem d'esforçar ja que les assegurances estant mimetitzades, prosseguirem per un terreny amb bona presa petita, fins a arribar a la reunió trobarem 5 espits i la reunió que es conjunta amb la normal és còmoda i segura.

LL-2 22 m 6a+, A1, V

Sortim de la reunió per anar a xapar el primer espit, ens mourem per terreny amb bones preses i que de mica en mica es va posant més dret, però anirem trobant assegurances fins a arribar al punt clau de la via on se'ns presenta un mur dret assegurat per un pitó i un metre més amunt un altre espit; aquí és on podrem posar un estrep i fer la sortida en lliure, si optem per fer A0 en els dos passos, la sortida ens serà bastant més difícil, després uns metres ajaguts i arribarem al cim.

Descens

Ràpel de 30 m per la cara oest, amb instal·lació de dues anelles.

Accés

Des del refugi Vicenç Barbé, cal agafar la Canal Ampla fins a trobar el camí de Frares amb marques blaves.

Bona via que ataca l'agulla per una part dreta amb presa petita i bona, ni sobren ni falten assegurances, hi ha les justes, però si a la sortida de l'A1 hi hagués un espit seria d'agrair. És una via curta, però bonica amb un final esplèndid, la va recomanar Manel Guasch a la seva secció i veritablement val la pena anar-hi.

MONTSERRAT – LA PLANTACIÓ La Talaia dels Enginyers Via Perfil Logarítmic

115 m , V

LL-1 35 m V

Comencem per una placa amb presa bona i abundant, sempre ben protegits per parabolts, podríem dir que les màximes dificultats de la via les trobem en aquest tram, passat el pont de roca i un pitó de la via, les dificultats minven i només trobarem un parabolte en 10 metres fins arribar a una còmoda i segura reunió.

LL-2 40 m IV+

Sortim amb tendència cap a la dreta per sortejar una petita bauma que superarem per la dreta i després prosseguirem amb tendència a l'esquerra fins arribar a la reunió, en aquest tram trobarem 4 parabolts.

LL-3 30 m IV+

Sortim per l'esquerra i pocs metres més amunt veurem el primer i segon parabolts que protegeixen les parts més dificultoses, després trobarem un pitó i prosseguirem per terreny fàcil fins dalt del cim.

LL-4 10 m V

Aquest tram que és de tràmit per poder anar a la cota 422, per poder fer el ràpel, des del cim de la Talaia dels Enginyers baixarem una mica per situar-nos en un petit collet, des d'on veurem un parabolts que assegura un pas una mica innecessari per anar fins al cim .

Descens

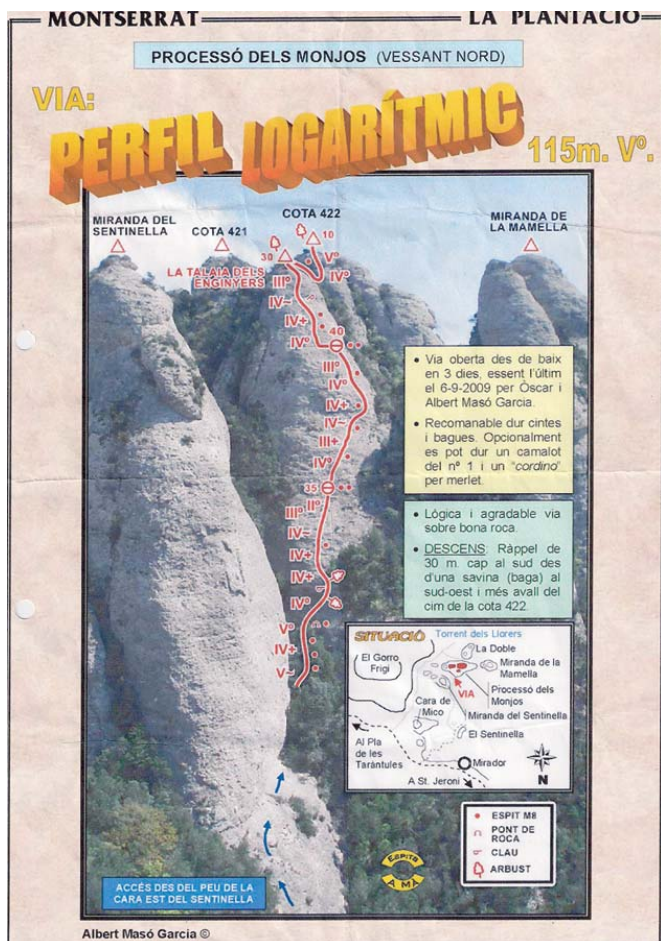
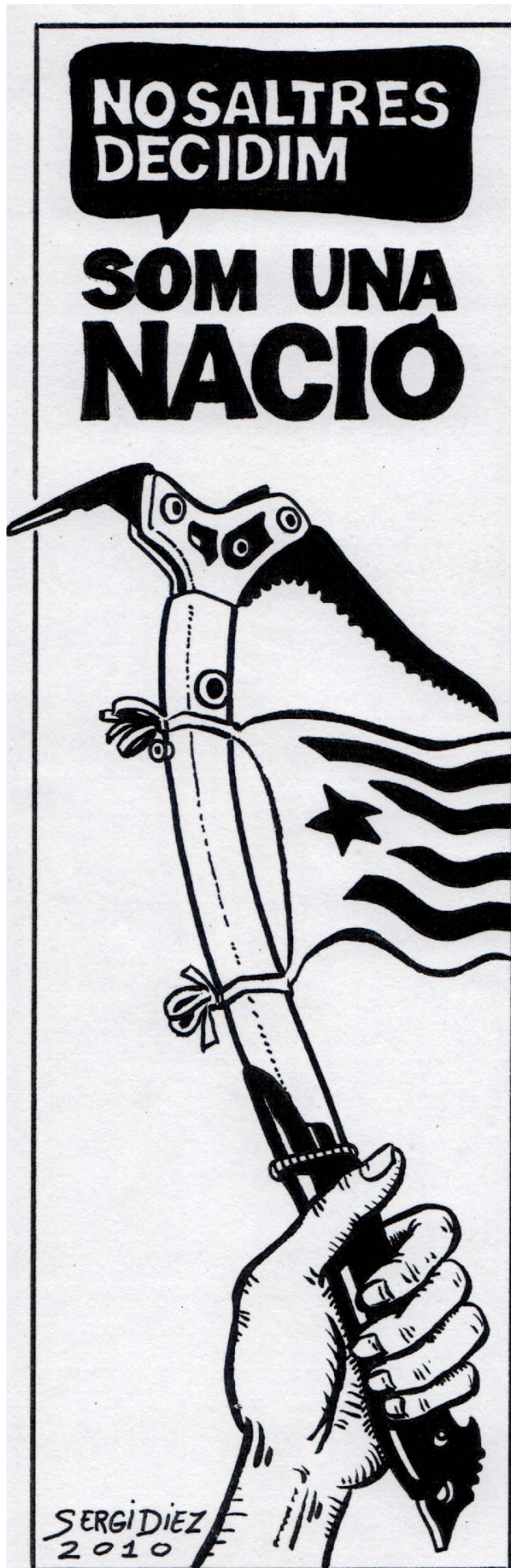
Muntarem un ràpel des de una savina amb bagues en direcció sud-oest, el ràpel té 30 metres, un cop en el collet prendrem el camí en direcció a la cara sud de la Gorra Frígia i des d'enllà fins al camí de Sant Joan.

Aquesta és una escalada fàcil i distreta, recomanable per a qui no hagi escalat massa o faci temps que no practica i vulgui agafar confiança, està molt ben assegurada i l'activitat es fa en una zona fantàstica.

Accés

Podem arribar-hi per la canal del Sentinella, un cop situats a la meitat de la base del Sentinella, flanquejar en direcció est, fins a arribar al peu de la Miranda del Sentinella i en pocs metres arribarem al peu de la via.

Martí Santamaría

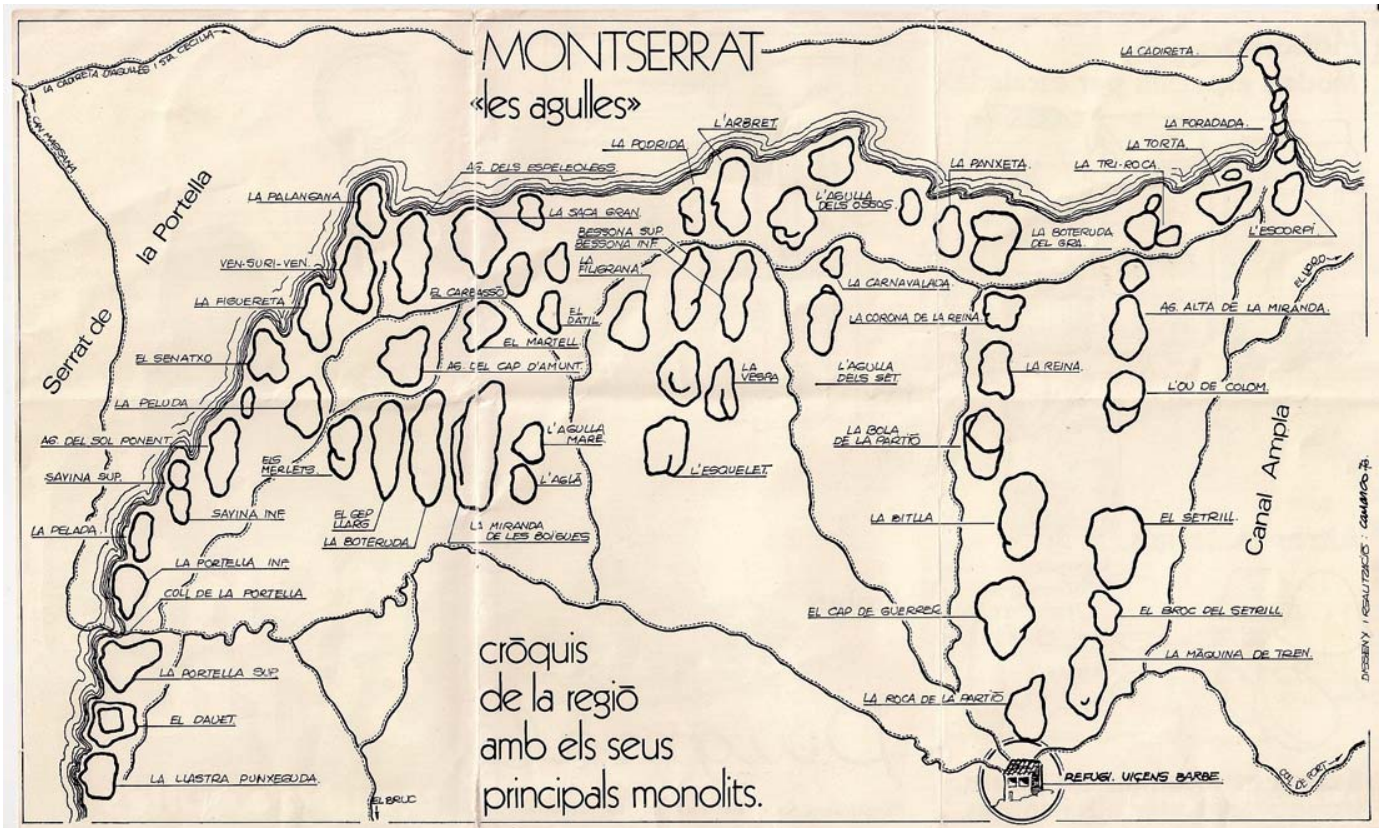

FULLET HISTORICOPRÀCTIC

Remenant llibres de ressenyes, fa uns dies em va aparèixer aquest fullet, que ja es històric ja que a part de temps, va ser editat per una botiga que ja no existeix i és una mostra dels mitjans que s'utilitzaven en aquelles èpoques, com document és curiós i a la vegada pràctic, ja que d'una ullada veiem la situació dels monòlits de la regió d'Agulles.

Martí Santamaría

Motxilles.
Models especials per escalada.

VIVAC LONA. VIVAC NYLON. WALKER NYLON. PITONISA ACRILÓN.

Altres materials.

GORROS GELERA. KLETTERN SOLA INJECTADA. KLETTERN. BAGA PORTA-MATERIAL. PÈCHUGONA.

Extens assortiment de pitons, mosquetons, martells i cordas.

esports

Puigmal

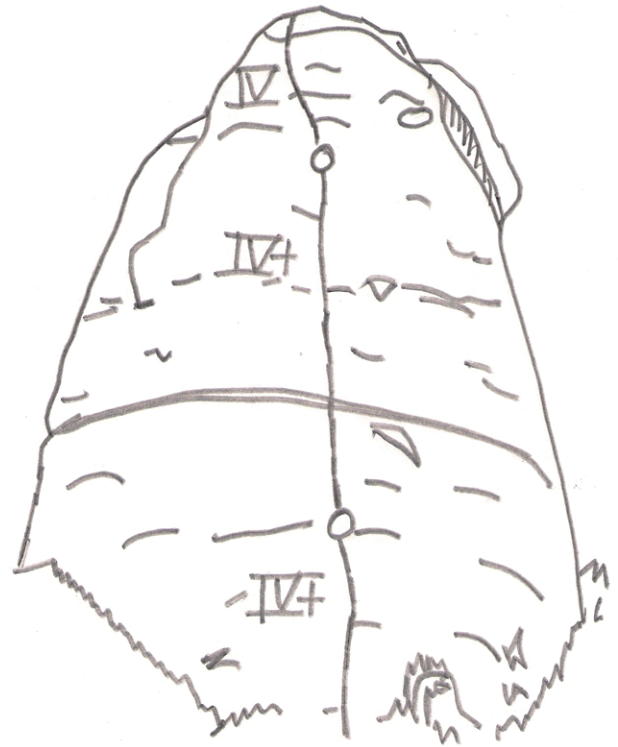
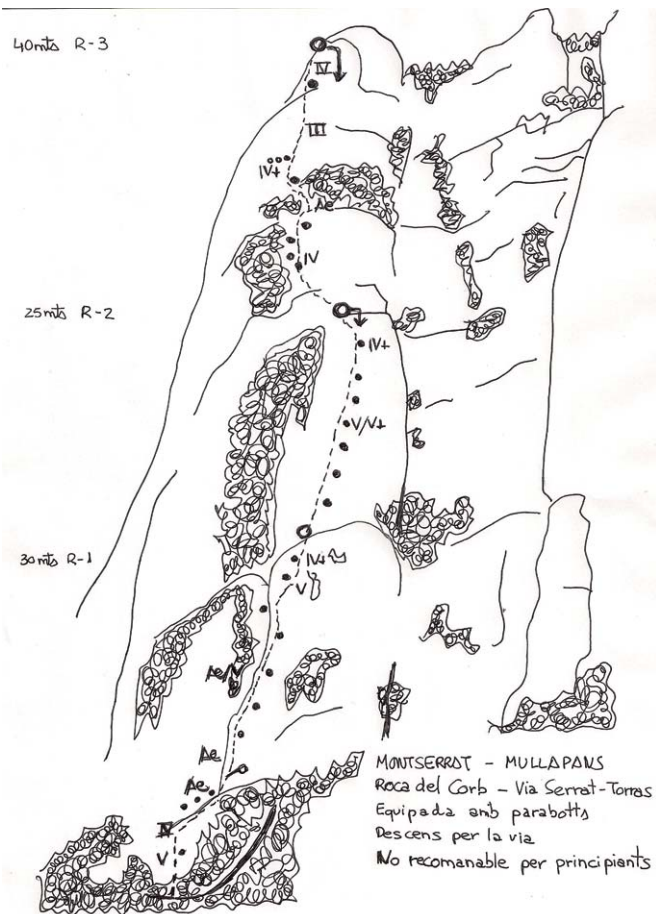
Floridablanca, 122 - Teléf. 224 08 20 - BARCELONA (11)

mont-serrat
regió d'agulles

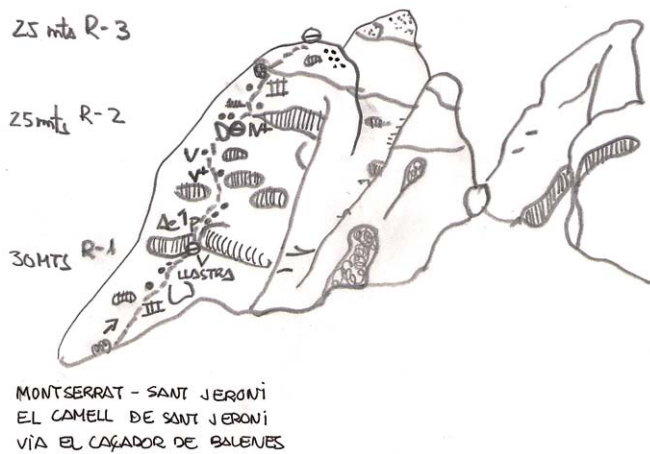

EN MANEL GUASCH RECOMANA:

MONTSERRAT - GORROS
Magdalena Inferior - Via la que hi fèttaven spits

MONTSERRAT - SANT BENET
LA Momieta - Via Normal
95 mts - IV+
Descens Ràpel 20 cara 0 fins bretxe Momia; ràpel 40 mts
peu via

Equipada amb parabolts i burils R-3
Descens per via normal o ràpel per la via
Bona roca
Orientació SE.

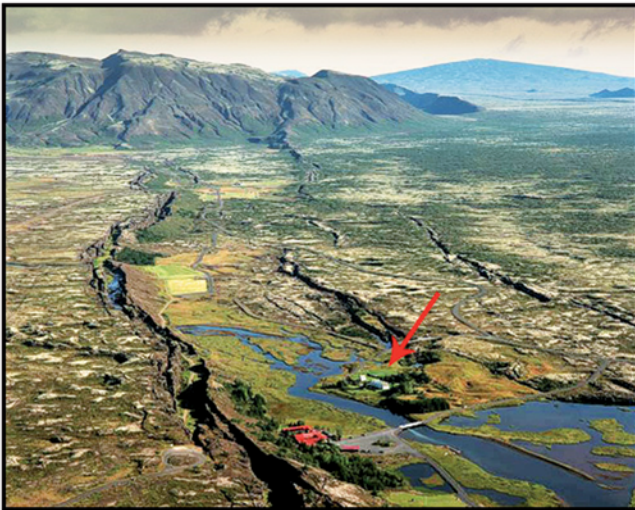
G I E

ISLÀNDIA - Cova de Surtshellir

El passat 21 de juliol, dos membres del GIE vam decidir fer el nostre viatge d'estiu a Islàndia, un país increïble fet de neu i foc, amb una naturalesa de paisatges impossibles i espectaculars, forjats sovint

pel foc de les erupcions volcàniques, la lava, i on contrasten les costes amb les glaceres properes, les cascades, els volcans i els deserts interiors. Un país que cal visitar si t'atrau un tipus de paisatges salvatges i on tindràs més d'un cop la sensació de viatjar a un altre planeta a tocar del cercle polar àrtic.

Parc natural de Thingvellir amb el límit de les dues plaques tectòniques

Per a poder fer ruta pel país, ens vam llogar un 4x4, vehicle

Dins la falla d'Almannagjá al Parc de Thingvellir

molt recomanable per a visitar el territori amb seguretat i imprescindible si vols ficar-te per les rutes de l'interior. Cal dir que Islàndia té una infraestructura de carreteres bastant petita, la principal, la Ring Road o carretera número 1 sols té un carril per banda i està ben asfaltada, però poques més, la majoria de la resta de carreteres no estan asfaltades i són de graveta, o directament pistes forestals de

Travessant la Vall de Kaldidalur

muntaña on directament està prohibit ficar-se amb un vehicle sense tracció a les quatre rodes.

Així doncs i amb els 8 dies que teníem, vam fer tota la part oest, nord i centre del país, i ens va quedar la part est i sud-est que queda per a un altre viatge. Com que no podem evitar el ser espeleòlegs, vam buscar la possibilitat d'anar a fer alguna cavitat pel nostre compte, i vam localitzar una cova situada al gran camp de lava de Hallmundarhraun, al centre oest i prop de la gran gelera de Langjökull. Es tracta de la cova de Surtshellir, un gran tub de lava volcànic de 1,5 km de llarg i que figura com la més llarga i profunda d'aquest tipus a Islàndia. La seva existència es coneix des de molt antic ja que ja figura en les antigues sagues islandeses. El llibre dels assentaments o *Landnámabok* diu que la cova porta el nom del gegant de foc Surtr, una figura prominent de la mitologia nòrdica i que com profetitzen les sagues, un dia ha d'engolir el món amb la seva espasa de foc. Al segle X va ser refugi de bandits i pirates que robaven bestiar de les granges. S'han trobat ossos de diferents animals menjats com vaques i ovelles.

La cavitat és d'origen volcànic i les parets de l'interior estan formades per a capes vitrificades de magma i basalt. És un tub volcànic ben definit, una única galeria que presenta diverses boques d'entrada al llarg del seu recorregut, entrades formades per esfondrament del sostre. Aquest arriba als 10 metres d'alçada als punts més alts de la cavitat i la galeria fa uns 15 metres a la part més ampla. El terra està cobert per una capa de gel perpetu que forma en molts punts formacions curioses i ben variades.

Vall de Kaldidalur, o viatge al planeta Mart...

Aproximació final a la cova

Aquesta cova es troba molt a prop d'una altra cova de lava, la de Stefánshellir, amb la que forma un complex anomenat, el sistema Stefánshellir-Surtshellir. L'atractiu també d'aquestes coves, és que no són turístiques i les pots explorar lliurement.

Aproximació a la cova- Thingvellir-Kaldidalur-Surtshellir

A la cova hi vam anar el primer dia que començàvem la ruta pel país, ja que quedava dins de l'itinerari previst fins a la granja on dormiríem la primera nit. La ruta prevista era anar de la capital fins a la cova creuant la vall de Kaldidalur.

Vam sortir doncs de la capital, Reykjavik, on vam agafar el cotxe de lloguer, un Suzuki Jimny 4x4 i ens dirigirem cap el parc Natural de Thingvellir que es troba a la zona volcànica de Hengill, una de les tres atraccions naturals d'Islàndia anomenades el "cercle d'or". Aquest parc té una importància històrica molt important ja que és aquí on es va fundar el primer parlament: l'Alþingi a l'any 930, i on, entre d'altres, és l'únic lloc del món on és possible veure el límit de dues plaques tectòniques. Islàndia es troba al

Una de les entrades a la cova de Surtshellir

bell mig de la dorsal oceànica on conflueixen la placa americana i l'euroasiàtica i aquí al parc natural, es pot observar l'efecte de la deriva continental a la falla d'Almannagjá, el punt on es troben les dues plaques que a poc a poc se separen formant un canó que en alguns punts és travessat pel riu Oxará i que és la causant dels diferents terratrèmols que de vegades es registren a la zona. Aquí és possible posar "caminar" a cada una de les plaques, ara Europa, ara a Amèrica. De moment el temps no ens

Dins l'entrada de la cova.

acompanya i va plovent, però amb el Goretex i paciència, anem fent.

Acabada la visita del parc, agafem la carretera al nord-est per a dirigir-nos a Husafell travessant la vall de Kaldidalur o Kaldidalsvegur que vol dir "vall freda", un paratge totalment aïllat i solitari entre volcans i geleres. Aquesta és la ruta més curta que travessa les terres interiors d'Islàndia, les altres dues, la Kjölur i la Sprengisandur són més llargues i dures. Primer la carretera és asfaltada, però poc després, s'inicia ja una pista forestal que de moment és molt bona i podem anar fent sense dificultats. Quan encara no estem a Kaldidalur el paisatge ja ens impacta: Extensions immenses de solitud, pedres, terreny volcànic i cims de muntanyes. Cap a l'est, lluny, apareixen ja les llengües glacials del Longjökull. De tant en tant ens creuem amb algun 4x4 que va en sentit contrari, ningú fa la ruta en el sentit sud-nord com nosaltres. Al cap de bastants quilòmetres per pista i amb la sensació d'estar al mig del no res, arribem a la cruïlla i iniciem ja la pista 550 entrant ja a la vall de Kaldidalur.

La pista aquí es torna dolenta, irregular, trencada, amb força pedra. El temps es va aguantant, però segueix núvol i és una llàstima perquè ens tapa part de la vista de les muntanyes llunyanes. Anem recorrent un paisatge que certament sembla el planeta Mart i sens aquest aïllament.

Progressió per la galeria de la cova

Si ens passa alguna amb el cotxe, ens haurem d'espavilar tot sols, aquí no hi ha cobertura de mòbil, no hem vist ningú, ni cap cotxe en quilòmetres. Parem un moment al voral, la sensació de solitud, pau i llibertat són tant grans com el paisatge que ens envolta. La mirada es perd a les muntanyes

i geleres llunyanes que ens envolten, aquí estem vivint l'essència d'Islàndia.

Després de molts quilòmetres passem per Geità, un lloc molt bonic on el riu Hvita passa entre marges rocosos de columnes basàltiques i comencem a trobar algun cotxe més. Arribem al final de la travessa de Kaldidalur: la cruïlla de la pista 550 amb la 518 que cap al sud porta a Husafell. Nosaltres l'agafem direcció nord per aproximar-nos a la cova que volem explorar. Poc després, desviació per la pista F578 que en poca estona s'interna en l'immens camp de lava de Hallmundarhraun. Un cop més, seguim per la pista de muntanya gairebé sols i al cap d'uns quants quilòmetres més arribem per fi a l'esplanada on s'aparca per anar a la cova. Tot és un paratge desolat de lava petrificada i gran extensió. Al fons cap a l'est es pot dividir en dies clars el Eirísjökull, una petita glacera de forma totalment arrodonida.

Misteriosa cara esculpida en una roca a l'interior de la cova

Agafem el poc material que portem, bàsicament el casc i el frontal i ens dirigim a la primera boca de la cavitat que es troba a tant sols uns 50 metres de l'aparcament. Una línia de filferro molt ben posada al terra marca el camí per anar a les altres boques. Aquesta boca dóna pas pel sostre a

Cada cop ens troben més acumulació de glaç.

una galeria rectilínia d'uns 10 metres d'ampla. Es veu molt clarament que la boca s'ha obert per a esfondrament del sostre que dóna pas per una forta baixada pels dos costats, a la galeria que continua a dues bandes. Iniciem la davallada per la galeria que porta al final. Ja a l'entrar a la galeria observem el complicada que és la progressió, doncs tot són blocs, alguns molt inestables que dificulten el pas. A poc a poc anem perdent la llum de l'entrada i ens comencem a trobar cada cop més amb plaques de glaç. A cada moment costa força avançar pel terra ple de blocs i pedres, trobar el camí de vegades no és fàcil i el problema és que no portem guants i la pedra, sobre tot la de les parets és molt agressiva, es nota que és lava. Una caiguda aquí i et pots fer molt de mal. Els frontals que hem portat a més no són gran cosa i ens falta llum. A poc a poc anem recorren

Boniques formacions de glaça l'interior.

la galeria que segueix bastant recte i amb grans dimensions i ens anem trobant amb més acumulació de glaç, fins i tot, espeleotemes formats per glaç. La galeria segueix clarament com un gran tub de lava i sobre tot destaquen les estalagmites de glaç. Al cap de força estona d'avançar per la gran galeria que no perd les seves dimensions, el glaç cada cop ocupa el terra i ens és més difícil avançar, motiu pel qual decidim donar mitja volta.

Damunt la cova, enmig de l'immens camp de lava de Hallmundarhraun.

El retorn el fem amb la mateixa prudència que a l'anada, mirant on posem peus i mans tot i la nostra experiència en l'espeleologia i un cop de nou a la boca ens plantejem que fer: si continuar per la nova galeria en direcció a les altres boques o sortir. Se'ns està fent tard i degut a què tenim lloc reservat en una granja no podem arribar-hi massa tard. A més encara ens queda ruta per a fer fins arribar-hi. Primer hem d'anar a Husafell, visitar la cascada de Hranunfossar i Barnafossar i arribar fins a la granja...optem per a sortir i donar per conclosa la visita. De fet, tota la cavitat és igual i ens donem per satisfets amb la nostra primera visita a una cavitat volcànica lluny de casa.

Ens ha agradat també la tranquil·litat que s'hi respira en el lloc i la poca gent que ens trobem, de fet, a la cova ens creuem amb una parella que hi entra, quan nosaltres sortim i ningú més.

Així dóna gust anar a fer turisme.

Xavier París

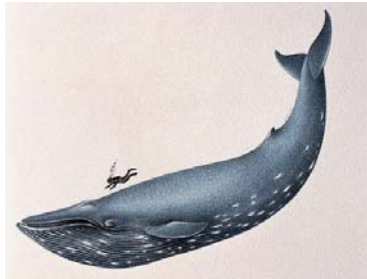
COL·LABORACIÓ

SABIES QUE...

La balena blava (*Balaenoptera musculus*) és el **mamífer més gran del món**, les femelles poden arribar fins als 31m. de longitud i un pes proper a les 150 tones; als Països Catalans la balena més gran és el rorqual comú (*Balaenoptera physalus*) que

pot arribar a mesurar fins a 23 m. de llargada i entre 40 i 70 tones de pes. Pel que fa als mamífers terrestres, el més gran va ser el mamut, contemporani dels primers humans, que es va extingir fa una 12.000 anys. Actualment, un parent seu, l'elefant africà (*Loxodonta africana*) continua essent el mamífer terrestre més gran; pot arribar a fer 4 m. d'alçada i pesar 7 tones, sovint, poden viure fins els 80 anys.

Per a fabricar una tona de paper cal tallar 14 arbres, de 25 m. d'alçada i 20 cm. de diàmetre, i gastar, en el procés de fabricació, 100.000 litres d'aigua neta.

L'elecció del **25 de desembre** com la data del naixement de Crist, obeeix més a criteris religiosos que històrics. Després de sospesar diverses alternatives (28 de març, 2 d'abril, 18 de novembre i 6 de gener) el Papa Liberí decidí, l'any 354, establir el Nadal durant el solstici d'hivern, per tal de substituir i cristianitzar, la festivitat pagana dedicada a la deessa Mitra, divinitat del Sol.

És sabut que **els gossos tenen el sentit de l'olfacte més desenvolupat**, és 100.000 cops més fi que els humans. Això és perquè aquests animals tenen al seu nas més de 200 milions de cèl·lules olfactives, mentre que nosaltres tant sols en tenim uns 5 milions. Per això, els gossos, són tant útils en la recerca de substàncies estupefaents, d'artefactes explosius o be de persones desaparegudes o sepultades sota la neu o runes.

Josep Arisa

DIFUSIÓ

DIJOURS A LA PUNTA DEL BARRINA

Continuant amb les sortides de dijous, avui us convidem a anar a la Punta del Barrina (1.010 m) sostre comarcal de l'Alt Camp.

FITXA TÈCNICA

Sortida i arribada El Bosquet (760 m)
Desnivell ± 568 m
Horari Total 4:54 h (sense comptar parades)
Recorregut: 17 km

Començarem l'excursió al veïnat del Bosquet, a un parell de quilòmetres passat Mont-ral. Per arribar-hi, hem d'anar fins a Alcover, sortir per la carretera TV-7041 i més endavant agafar la TV-7045 en direcció a Mont-ral i seguir fins al Bosquet, on podrem deixar el cotxe.

Vista de la Roca Foradada

Encara que l'objectiu és pujar a la Punta del Barrina, després de pujar-hi farem camí al seu voltant. Comencem al veïnat del Bosquet, on hem aparcat el cotxe i seguim pel GR-7 deixant Mont-ral darrere nostre, aviat trobem un trencall que ens porta a una font, seguim pel GR-7 fins al Mas del Cisterer on deixem el GR i comencem la pujada per un tram bastant costerut i en uns 15 minuts, des del Mas arribem a un coll. Hem de deixar el camí que baixa i seguir el corriol indicat amb marques vermelles i blaves que ens durà fins al cim

Vista de Mont-ral

Lloc	Temps parcial	Temps total	Cota
El Bosquet	00:00		760 m
Mas del Cisterer	00:16	00:16	753 m
Punta del Barrina	00:46	01:02	1.010 m
Cruïlla pista	00:24	01:26	1.005 m
Cingle cota 1023m	00:48	02:09	1.023 m
Cruïlla Puig Pelat	00:54	03:00	1.050 m
Puig Pelat	00:08	03:08	1.077 m
Coll de la Creu del Pastor de Noguers	00:22	03:30	1.026 m
Mas del Cisterer	01:05	04:35	753 m
El Bosquet	00:11	04:46	760 m

Dalt de la Punta del Barrina

Cingle dels Solans

comarcal. Després d'una breu parada per contemplar els cingles, la Foradada i Mont-ral entre altres, baixem fins a trobar una pista que seguirem cap a la dreta passant pel Pla de la Picoso i el Clot de la Sort, arribant a la punta (sense nom) del cingle (1.023 m). Tornem enrere pel camí la dreta, quasi paral·lel al d'anada, fins a trobar la pista per la qual hem vingut, que seguirem en direcció SO passant pel Pla de les Salopies.

Més endavant, trobem un corriol a l'esquerra, per on pujarem al Puig Pelat (1.077 m). Baixem per l'altre costat fins a la cota 1.033 m on trobarem el GR-7. El seguirem per la dreta fins al Coll de la Creu del Pastor Noguers (1.026 m).

Des del coll, veurem cap al SE el cim de la Mussara, farcit d'antenes al qual podem arribar amb 45 min (anada

i tornada), cosa que avui no fem.

Parem a dinar i després, seguint pel GR-7, desfem el camí fins a trobar el Mas del Cisterer i en 11 minuts més, retrobem els cotxes al Bosquet, punt d'inici i final de l'excursió.

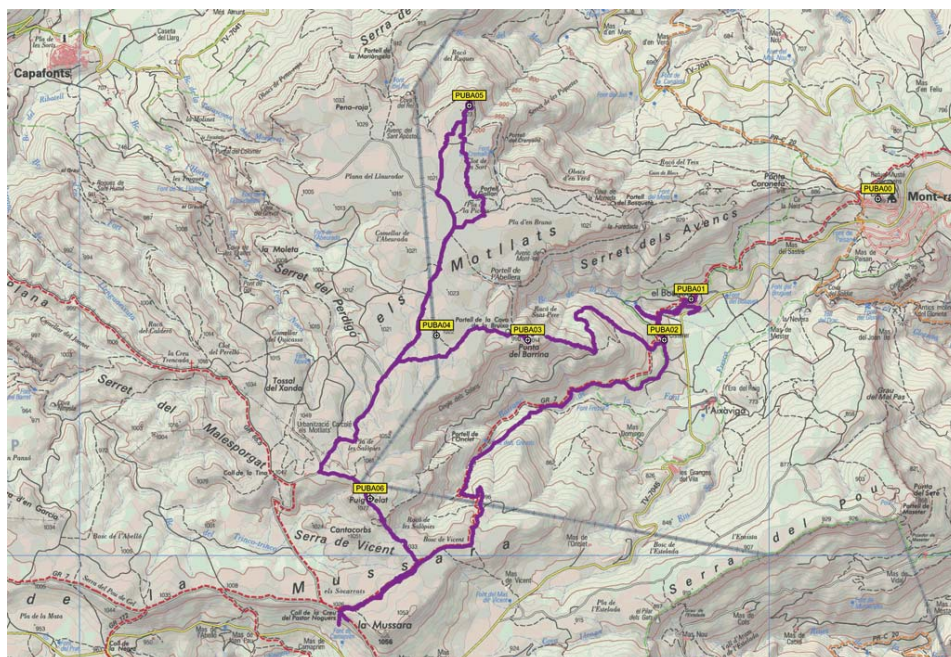
CARTOGRAFIA

Muntanyes de Prades. Editorial Piolet. E 1:25000
Alt Camp. Mapa Comarcal de Catalunya. 1:50.000

BIBLIOGRAFIA: *Sostres comarcals de Catalunya*. Jordi López Miquel. Col·lecció Azimut – 36. Cossetània edicions.

Track: PuntaBarrina.gpx (web del CEG / apartat Fitxers del CEG)

Ramon Izquierdo

CICLES DE PEL·LÍCULES D'ESCALADA J. M. RODES

Adherit a:
 Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya
 Associació d'entitats Excursionistes del Barcelonès
 Grup Alta Muntanya Espanyol

Membre Fundador de la Federació Internacional de Càmping i Caravàniç
 Representant a Catalunya del Càmping Club de França

EDITOR: Club Excursionista de Gràcia
DIRECTOR: Guillem Martín i Brasó
CORRECCIÓ a càrrec de:

UNIÓ DE FEDERACIONS
 ESPORTIVES DE CATALUNYA

IMPRESSIÓ: Litografia Ochoa, S.L.

Federació Catalana d'Espeleologia
 Federació Catalana d'Entitats Corals

a/e:cegracia@cegracia.cat
 web: http://www.cegracia.cat

Dip. legal: B.9720-1961

Imprès en paper ecològic